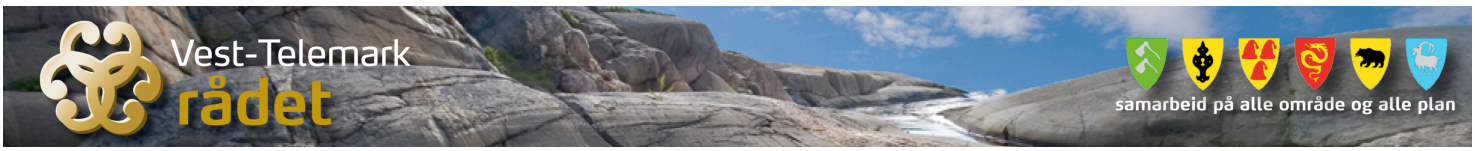

Til ordførarane og rådmennene i kommunane:
Fyresdal, Kviteseid, Nissedal,
Seljord, Tokke og Vinje.

8. oktober 2013

Innkalling til rådsmøte

Stad: Bø vidaregåande skule avd Seljord
Dato: Tysdag 15. oktober 2013
Kl. slett: 09.00

Vest-Telemarkrådet er denne gongen invitert til å halde møte på den vidaregåande skulen i Seljord, og vi ser fram å få nærare kunnskap om denne viktige institusjonen.

Store saker som *regjeringsplattform, kommunestruktur, politidistrikt* med fleire er ført opp under orienteringssaker. Sakene er nyleg komne som oppslag i media, og vil nok vera å finne på saklista for seinare møte i Vest-Telemarkrådet.

Frå dagens sakliste nemner vi at prosjektleiar/rådgjevar Aslaug Norendal frå Telemark fylkeskommune vil vera tilstades og orientere nærare om prosessen kring *Regional plan for areal og transport* (ATP).

I samband med eit anna spanande prosjekt omkring jobbavis/rollemodell i ungdomsskulen, er seniorrådgjevar Kerstin Laue frå NHO tilstades saman med næringssjef Elisabeth Lid frå Kviteseid kommune og Bjørg Kyrkjebø Staaland frå ungdomsskulen i Kviteseid.

Vidare står på sakskartet ein sak omkring vidare utbygging av breiband og mobil, der Børge Skårdal frå Vest-Telemark Næringsutvikling vil orientere nærare.

Vi minner også om styremøtet i Rådet samt representantskapsmøtet i Vest-Telemark PPT same dag.

Vel møtt til rådsmøte 15. oktober, denne gongen i Seljord !

Venleg helsing
Vest-Telemarkrådet

Torstein Tveito (sign)
Regionordførar

Kjell Gunnar Heggenes
Regionrådsleiar

Telefon: 350 68400
Fax: 350 68401
E-post: vtr@vest-telemark.no
Web: www.vest-telemark.no
Bank: 2660.65.03724
Adresse: Granlivegen 1A
Veksthuset
3850 KVITESEID

Sakliste til rådsmøte 15. oktober 2013

Sak 38/2013 Referat frå rådsmøte 27. august 2013

Sak 39/2013 Regional plan for samordna areal og transport

Sak 40/2013 Søknad til Post- og teletilsynet om midlar til vidare utbygging av breiband og mobil

Sak 41/2013 Jobbavis – rollemodell. Orientering om prosjektet *"MIMIR – mine moglegheiter i regionen"* v/Kerstin Laue NHO

Sak 42/2013 Det framtidige tenestetilbodet ved sjukehusa i Telemark

Sak 43/2013 Justering av budsjett 2013 for Vest-Telemarkrådet

Sak 44/2013 Forslag til opplegg/kostnadsoverslag for markering av 20-årsjubiléum VTR

Sak 45/2013 Forslag til møtekalender 2014

Sak 46/2013 Forslag til sakliste for møte i Vest-Telemarktinget 3. desember

Sak 47/2013 Pilegrimssenter Røldal – søknad om støtte

Sak 48/2013 Orienteringssaker.

- Vest-Telemark Blad 40 år
- Landbruks- og matmelding for Telemark, høyring
- Strategi for kultur og kulturarv, høyring

Referat frå møte i Vest-Telemarkrådet 27. august 2013.

Tilstades: Regionordførar Torstein Tveito, Solveig Sundbø Abrahamsen, Halvor Homme, Arne Vinje, Siv Berve, Hilde Alice Vågslid, Hans Bakke, Per Dehli, Sverre Sæter, Hans Kristian Lehmann, Ketil Kiland, Brit Houge, Kristin Person, Ole Dalen og Kjell Gunnar Heggenes.

Innkalling og sakliste vart samrøystes godkjent.

Sak 33/2013 Referat frå rådsmøte 21. mai 2013
Vedtak: Vest-Telemarkrådet godkjenner det framlagte forslaget til referat frå rådsmøtet 21. mai 2013.

Sak 34/2013 Regional plan for samordna areal og transport - invitasjon til verkstad
Det låg føre invitasjon til ei 2-dagars samling i høve arbeidet med *Regional plan for samordna areal og transport i Telemark 2014 - 2025.*
Samlinga for vår region går føre seg 2. - 3. september og vil innehalde ein kombinasjon av foredrag og dialog/gruppearbeid.
Regionrådsleiar orienterte nærare om prosessen rundt planarbeidet og Rådets deltaking i arbeidet. Til samlinga vil det også ligge føre eit dokumentasjonsarbeid i samband med vegstrekningane som inngår i begrepet " Telemarksvingen".
Vedtak: Vest-Telemarkrådet tek orienteringa til vitande.

Sak 35/2013 Ny organisering av etablerertenesten i Telemark
Geir Morten Johansen frå Telemark fylkeskommune var tilstades og orienterte innleiingsvis om ny organisering av etablerertenesten i Telemark. Prosessen er sett igang på bakgrunn av at noverande ordning ikkje er i tråd med EØS sitt regelverk. Det er frå Telemark fylkeskommune presentert to modellar:

1. Eit fylkesdekkande IKS der kommunane og TFK er eigarar.
2. Regionale selskap (IKS) der TFK inngår som deleigar i kvart enkelt selskap.

Det låg også føre tilrådingar frå Arbeidsutvalet og frå dei næringsansvarlege i kommunane.
Geir Morten Johansen streka under at fylkeskommunen ynskjer å vidareføre tenesten lokalisert i kvar enkelt region som idag. Fylkeskommunal eigarskap er viktig for å oppfylle krava i EØS-reglementet, og eit alternativt forslag om å legge tenesten til Vest-Telemarkrådet vil innebere at TFK må inn på eigarsida i Rådet.
Tilrådingane frå dei ulike regionane vil tilleggast stor vekt i samband med den vidare prosessen, og Fylkeskommunen vil derfor invitere til felles møte med dei 4 regionane.
Vedtak: Vest-Telemarkrådet tek orienteringa til vitande og legg opp til å realitetshandsaming på eit seinare møte.

Sak 36/2013 Postombering i utkantstrok

Saken har vore oppe i Vest-Telemarkrådet ved fleire høve. Situasjonen i dag er at 8 oppsittarar i Flåbygd, med Harald Omnes i spissen, har vunne fram i Oslo Tingrett. Både Staten og Posten Norge AS har anka saken, og Vest-Telemarkrådet har stilt garanti for inntil kr. 200 000,- ved eit mogleg tap i lagmannsretten. I ettertid har Midt-Telemarkrådet oppmoda sine kommunar om økonomisk støtte, og Nome kommune har garantert for kr 50 000,-. Til rådsmøtet låg det føre 2 utkast til brev der ein vender seg til andre kommunar/ regionråd med tanke på medgaranti i saken.

Vedtak: Vest-Telemarkrådet ynskjer å nytte sitt eige brev i saken, og vil i ordlyden bruke ordet støtte framfor garanti. Sidan ankesaken ikkje vil kome opp før i september 2014 er det tid til å gjennomføre ein prosess der vi kontaktar dei ulike regionråda uformelt i fyrste omgang og med den skriftlege oppmodinga tilsendt i ettertid.

Det er ynskjeleg at både Fjellregionen og KS vert kontakta som moglege medhjelparar i saken.

Sak 37/2013 Orienteringssaker.

Orientering om høyringskonferansen 22. august gjeldande ny regional folkehelsestrategi.

Torstein Tveito orienterte frå høyringskonferansen 22. august.

Vedtak: Vest-Telemarkrådet tek orienteringa til vitande.

Svar frå Samferdselsdepartementet gjeldande nye rutetider på Sørlandsbanen.

Kjell Gunnar Heggenes orienterte frå brev datert 6. juni 2013 der departementet ikkje finn å kunne innfri ynskjet om 2-timarsfrekvens på Sørlandsbanen. Avslaget er grunngjeve ut frå ulike krav til togmateriell og vanskar med å kombinere tilbod om sovevogner og ordinære vogner, samt konflikt med øvrig trafikk.

Vedtak: Vest-Telemarkrådet tek orienteringa til vitande.

"Vandring for forandring" - mogleg pilegrimsvandring Ulevå - Svandalsflona 7. september.

Det låg føre invitasjon om å delta i ei 2-dagars pilegrimsvandring frå Ulevå til Røldal 6. - 8. september. Arrangør er RVTS Sør, "*Regionalt ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging".*

Vedtak: Vest-Telemarkrådet ser dette som eit verdifullt arrangement og oppmodar den enkelte til å delta i vandringa.

Garanti i samband med bompengeprosjekt på E134/Rv36.

Det låg føre ei uformell henvending frå Telemark fylkeskommune med spørsmål om kommunanes tilslutning til at fylkeskommunen tek på seg heile garantiansvaret i samband med dei komande bompengeprosjekta på E134/Rv36.

Vedtak: Vest-Telemarkrådet sluttar seg til at Telemark fylkeskommune tek på seg heile garantiansvaret i samband med komande bompengeprosjekt på E134/Rv36.

Invitasjon frå Bø vg skule avd Seljord.

Det låg føre invitasjon frå vg skule i Seljord om å legge eit komande rådsmøte dit.

Vedtak: Vest-Telemarkrådet takkar for hyggeleg invitasjon og vil gjerne legge sitt neste møte 15. oktober til Seljord.

Referent: Kjell Gunnar Heggenes

Sak 39/2013 Regional plan for samordna areal og transport

Bakgrunn:
Dagane 2. og 3. september 2013 var Vest-Telemarkkommunane og ei rekkje organisasjonar samla til 2 dagars verkstadsamling i Vrådal gjeldande regional plan for samordna areal og transport. Programmet inneheldt ein kombinasjon av foredrag og dialog/gruppearbeid, og målet med samlinga var å sikre god medverknad i planarbeidet. Det kom ei rekkje velfunderte og i stor grad samstemte innspel på møtet.
Tilsvarande samling har også funne stad for dei andre kommuneregionane i Telemark, og oppsummering frå desse 2 samlingane ligg som vedlegg til saken.
Erfaringane frå desse 2 samlingane vart gjennomgått på møte i referansegruppa 3. oktober.

Med tanke på nærare orientering og drøfting har Vest-Telemarkrådet invitert prosjektleiar/rådgjevar Aslaug Norendal frå Telemark fylkeskommune til rådsmøtet 15. oktober.

Forslag til vedtak: Vest-Telemarkrådet tek orienteringa til vitande.

Regional plan for samordna areal og transport 2014 – 2025 erstattar fylgjande planer:

- *Fylkesvegplan (http://www.telemark-fk.no/Media/Files/Arealbruk-og-transport/Veg/Fylkesvegplan-2011-2019)*
- *Senterstrukturplan (http://www.telemark-fk.no/Media/Files/Arealbruk-og-transport/Planer-og-strategier/Fylkesdelplan-for-senterstruktur)*
- *Kollektivplan (http://www.telemark-fk.no/Media/Files/Arealbruk-og-transport/Kollektiv/Kollektivplan-for-Telemark)*
- *Trafikktryggleiksplan (http://www.telemark-fk.no/Media/Files/Arealbruk-og-transport/Trafikksikkerhet/TSplan_Telemark_2010_13)*

(Her finn de planprogrammet: http://www.telemark-fk.no/Media/Files/Arealbruk-og-transport/Planer-og-strategier/Regional-planstrategi-2012-2016)

ATP Telemark - Oppsummering frå verkstadet for Vest-Telemark i Vrådal 2.-3. sept. 2013

NB svart utheva tekst er element som det var tydeleg einighet om blant dei fleste deltakarane.

Overordna mål for alle tema i ATP Telemark:

Overordna mål blei diskutert. Dei fleste var enige i å ta utgangspunkt i dei overordna måla frå ATP Grenland, men modifisere dei litt. Nedanfor er tillegga marker med raudt. Fylkeskommunen arbeider vidare med ordlyden for å få fram målet i korte og tydelege setningar.

Befolkningsvekst skal skapes ved å velge løsninger som sikrer attraktivitet for bedrifter, beboere og besøkende

Bærekraft skal skapes ved å velge areal- og transportløsninger som fremmer miljøvennlig transport, sikre trafikksikkerhet og god folkehelse og god samfunnsøkonomi.

Tillegg om trivsel?

Målbare delmål:

- *Arbeidsmarkedsintegrasjon (binde regionar og tettstader saman)*
- *Meir integrerete tettstader (måle tettleik)*
- *Styrke næringsliv (måle m.a. antal verksemder og vekst)*

Deltema Kollektivtrafikk

Mål

Øke andel kollektivreisende

Strategi/ grep

Ruter

Satse på pendling/ ekspressruter – gjøre ekspressbuss mer attraktiv

- Gjennomgående ruter
- **Mating – også av skole-/lokalruter og flexiruter**
- Frekvens og pris er viktig
- **Lite brukte ruter med lav frekvens kan erstattes av flexiruter**

Knutepunkt

Samlokalisering av funksjoner (etablere og/eller opprettholde)

- Bolig, bedrift, besøk/fritid
- Offentlig/private tjenester

- Buss, bane, bil + sykkel
- **Innfartsparkering**
- Hierarkistruktur
- **Seljord og Gvarv viktige knutepunkt for Vest Telemark**
- **Viktig med gode koblinger for pendling til og frå byområda**

Samarbeid og informasjon

Bedre samarbeid om lovpålagte oppgaver – alle aktører
Bedre Informasjon om ruter, sanntid, app…

Bestillingsruter

Utvikle Flexiruter – overlate mer initiativ til kommunen – kommunen registrer behov og deltar aktivt i utviklingen av tilbudet. Godt arbeid fra kommunene medfører at Tfk tildeler midler.
NB! Nytt Kid-prosjekt?

Skoleskyss

Sikre at videregående skoleelever kan bo hjemme
Skoleskyss /sfo/leksehjelp og skolestruktur i sammenheng, elever i fokus

Deltema veg

Om Mål

- ikke diskutert, men de grep som ble tatt i forrige plan defineres som gode for å gi forutsigbare prioriteringer.

Strategi

- **Fortsette tredelinga av vegene**
- **Fortsette å prioritere strategisk viktige og viktige veger. Men må ha en minimunsstandard på øvrige.**
- Inndelingen baseres på tre kriterier:
    - Vegens forbindelsesfunksjon for næringsliv, arbeidsmarkedsregion, reiseliv og annen verdiskapning
    - Trafikkmengde – behov for nye ÅDT-tall. + ÅDT tall for hvilken type transport og sesongvariasjoner – bestilling SVV
    - Betydning for kollektivtrafikken
- Ønske om en todeling av midlene til veg; strekning samt punktvise utbedringer da knytta spesielt opp mot flaskehalser

Tiltak

- Strekningen "Telemarksvingen", dvs FV 355 Tjønnefoss-Krossli og FV 38 Krossli-Åmot og videre FV37 Åmot-Buskerud grense ble fremhevet som viktig. Spesielt **Kilegrend – Tjønnefoss**

på FV 355 og **Dalen- Åmot** på FV 38 ble trekt frem. Strekningen på FV 355 er viktig for næring (tungtransport) og ambulanse, mens Strekningen på FV 38 scorer høyere på betydning for kollektiv og arbeidsmarkedsregion (ikke data (ÅDT eller annet)som underbygger dette – basert på deltagernes erfaring).

- Ting som ikke er med i dagens plan og som bare ble nevnt på verkstedet – ikke videre diskutert:
    - Vegens betydning for Ambulansetransport
    - Dalen – Høydalsmo bør bli strategisk viktig veg
    - Broforsterkning generelt – bør prioriteres
    - Regional turistveg? – utsiktspunkt på Våmur
    - Sterkere påvirkning mot Staten. Felles engasjement.
    - Vurdere omklassifisering av Fv til Kv.
    - Vurdere å bytte kategori på noen fylkesveger.

Deltema trafikksikkerhet

Mål

- **0-visjonen, delmål** på linje med det som er i dagens TS-plan
- Redusere antall **utforkjøringsulykker**
- Gjennom trafikksikker kommune skal TFK være en pådriver for **holdningsskapende** arbeid ute i kommunene.

Strategi

Siktrydding, sommer og vinter – erverve grunn, rydde skog + fokus på godt vintervedlikehold

Tiltak

Prioriterte tiltak (bred enighet):

- **erverve grunn, rydde skog mhp sikt, mm + fokus på godt vintervedlikehold**
- **bygge rekkverk**
- **Trafikksikker kommune** – belønningsordninger overfor kommuner som er med? Kriteria for tildeling av f.eks. aksjon skolevegmidler.

G/S tiltak som kan være aktuelle i Vest Telemark for å sikre en sikker skoleveg 4 km

- **Vrådal – Straumsnes**
- Høydalsmo – Lårdal x
- Rauland – Haddland

Gode G/S tiltak ble presisert at er ønskelig også fra blant annet lastebilnæringa. Bør vi strekke G/S kronene lenger ved å gå ned på standard? Fortau eller bred vegskulder med stripe?

Tiltak som ble nevnt men ikke videre diskutert

- Sikre holdeplasser ved skoleskyss
- Trygg avstigning buss/bil i forbindelse med kjøring til/fra skole. Dette kan gjøres ved hjelp av "drop soner" i avstand fra skolen.

- TFk sin TS-plan bør være av et slikt format at det kan brukes som hjelpemiddel for kommunene når de utarbeider sine ts-planer – samarbeidet kommune-tfk-svv bør styrkes.
- Definere sykkelruteprosjekter for trening/turisme
- Frivillig sektor viktig for det holdningsskapende arbediet.
- Det bør tenkes ts i forbindelse med avvikling av festivaler etc.
- egen pott til samarbeidsprosjekter, f.eks. farlig private avkjørsler
- Sikring av krysningpunkt – lys, oppheving, signal
- Kartlegge krysningspunkt for vilt
- Utbedre mulige ulykkespunkt; Smalt, bakketopp etc.
- Holdningsskapene arbeid: fokus på trafikantens ansvar.

Deltema senterstruktur

Om Mål:

Gjeldande mål manglar noko om bumiljø/trivsel og kommunikasjon/moblilitet.

Om strategi:

Fleirkjernestruktur ønskes oppretthaldt i VestTelemark som før med ei viss funksjonsdeling. Dei offentlege funksjonane må gjerne samlast etter tematikk for å skape gode fagmiljø og i høve til publikum.

Tettstader:

- **Vi må hegne om og utvikle dei tettstadene vi har**, ikkje bygge nye.
- **Tettare tettstader** gir auka trivsel. Gode møteplassar.
- **Lokalt handlingsrom** er viktig

Bustad:

- **Attraktive bustadfelt ved tettstadene** er viktig
- **Kommunane må ha endringsmulighet**, dei må kunne tilby varierte bustadtyper for ulike behov.
- Bustader (og andre funksjonar) bør leggast så sentralt som mogleg for å oppnå god tettstadsutvikling
- Forholdet mellom antal bustader utanfor sentrum og i sentrum er viktig. Men ikkje ønskeleg å talfeste dette.
- Mindre huskrullar i eksisterande små grender utanfor sentrum for å styrke grendene er ok. Men dei bør vere så små og så langt frå sentrum at det ikkje genererer krav om til dømer GS-veg.

Knutepunkt :

- **Knutepunkt bør vere eit satsingsområde**
- **Plassering av knutepunkt må tilpassast lokale behov**
- Må ha ladestasjonar. (det krevs mykje strøm til hurtigladestasjonar)
- Lokalisering av offentlege funksjonar og arbeidsplassar nær knutepunkt er viktig. Arealbruk som understøtter knutepunktet.

ATP Telemark: Oppsummering frå verkstadet i Bø 11.-12. sept.

NB svart utheva tekst er element som det var tydeleg einighet om blant dei fleste deltakarane.

Deltakarar frå Midt-Telemark, Kongsbergregionen og Vestmar.

Overordna mål for alle tema i ATP Telemark:

Overordna mål blei diskutert. Det blei diskutert om ein skulle ta utgangspunkt i dei overordna måla frå ATP Grenland eller i måla skissert i planprogrammet. Dei fleste meinte det siste alternativet var best. Det var i tillegg ønske om å konkretisere målbare effektmål for å spisse planen og for å synleggjere eit ambisjonsnivå. Nedanfor er så langt vi kom på verkstaden:

Bærekraftige Telemark:

- Bærekraftige sosiale tilhøve gjennom å skape gode tettstader der folk trivs, har gode møteplassar, er trygge og har moglegheit til fysisk aktivitet. (effektmål: tettleik, utvikling skuleveg, TS/ulukker)
- Bærekraftig økonomi gjennom å sikre framtidsretta infrastruktur på veg og bane samt bidra til fornying og styrking av næringsliv. (effektmål: arbeidsmarknadsintegrasjon, befolkningsutvikling, attraktivitet, nyetablering og utvikling i næringslivet)
- Bærekraftig miljø gjennom tilrettelegging for miljøvenleg transport, miljøvenlege strukturar med korte avstandar, robust senterstruktur samt vern og bærekraftig bruk av naturresursar og areal. (effektmål: andel kollektivreiser, andel elbilar, tettleik, arealbruk, GS vegar, lavutslepp)

Deltema Kollektivtrafikk

Mål

Øke andel kollektivreisende
Miljøvennlig og effektivt kollektivtransportsystem
Ulike mål/strategier i ulike soner
Økonomisk fordelaktig med kollektiv kontra bil for pendlere
Velfungerende kollektivnett mellom alle tettsteder, inkl. kvelds- og helgetilbud
Én billett for all kollektivtrafikk i fylket
Vgs elever bør få bo hjemme
Et tilbud til dem uten bil

Grep

Ruter

Satse på bedre tilbud for pendlere
Konkurransedyktig kollektivtilbud – reisetid, frekvens, stive ruter og pris
Samordning mellom aktører og sikker korrespondanse (tog, ekspressbusser, lokalruter)
Ekspressbuss og tog som grunnstamme
Pålitelig og forutsigbarhet i rutetilbud
Mating med lokal- og bestillingsruter til ekspressbusser
Lokaltog/bybane på eksisterende bane
Høyere takting – distrikt og by
Høyere frekvens – hovedrutene

Knutepunkt

Attraktive og effektive knutepunkt
Knutepunkt som bidrar til arealutvikling
Innfartsparkering på viktige knutepunkt
Samlokalisering av offentlig/private tjenester i knutepunkt
Gvarv er et viktig knutepunkt – beholde lokaliteten?

Soneinndeling

Prioritere by og tettsteder
Arbeid med bestillingsruter i distrikt

Pris og produkter

Én pris, én billett, for all kollektivtrafikk i fylket (buss, tog, ferge)
Subisidiere pris på kommersielle ruter for pendlere (månedskort)
Videreutvikle barn-, elev-, månedskort – samordnet med aktører

Bestillingsruter

Kommunalt engasjement, spesielt v/bestillingstransport
Utvikle bestillingsrutene (*Flexiruter*) og *Hjem for en 50-lapp*
Bedre samordning – prosjekt?
Flexiruter/hjem for 50-lapp

Samarbeid og informasjon

Info og apper for billett og sanntid (folkevennlige koder)

Bedre samarbeid om lovpålagte oppgaver – alle aktører
(pasientreiser, skoleskyss, lokalt rutetilbud, pendleruter)

Skoleskyss og GS

Farlig skoleveg – GS-veger må bygges ut
Realitet mellom regelverk og hverdag – skoleskyss evt. etter sfo, ikke bare etter skoleslutt

Andre kollektivinnspill

Prioritere kommuner som legger til rette for en bærekraftig arealutvikling
Kollektiv kan erstatte bil nr.2
Tilpasse materiell – unngå store, tomme busser
Jobbe for økt kapasitetsutnyttelse

Tog

Jobbe for totimersfrekvens på Sørlandsbanen
Gode pendlerruter med tog
Togruter og -stopp bør betjene tettstedene
Eksisterende infrastruktur (bane) bør være førende for arealpolitikk mtp. framtidig lokaltogmuligheter

Deltema veg

MÅL

- **Et effektivt fylkesvegnett som binder bo, besøk og arbeidsmarkedsregion tettere og tryggere sammen**
- **Bygge opp under kollektivknutepunkt og veg**
- **Framkommelighet – næring, pendling, myke trafikantar**
- **Gange- og sykkel- satsing**
- Effektiv og samfunnsøkonomisk forvaltning av vegnettet (ta att etterslepet)
- Trafikksikkerhet
- Opplevelser/turisme

Strategi/grep

- **Enighet om inndeling i tre kategorier veger**
- **Må være rom for endre kategori ved endra behov/forhold**
- Diskusjon omkring nedprioritering av øvrige fylkesveger. Kan vi fortsette med det? Dei fleste meinte vi måtte fortsette med ei slik prioritering så fremt ein ikkje får meir pengar å rutte med enn før men mange ønska seg høgare ambisjonar.
- **Miljøvennligtransport også utenfor Grenland**
- **Trygg skuleveg 4 km radius rundt skoler**

Tiltak

I prioritert rekkefølge frå regionane.

Kongsbergregionen

1. GS Tuddal sentrum
2. GS FV360 Tinnegrend-Øtabygget
3. GS FV37 Dale-Miland
4. FV 37 Dale-Miland, se sammen med tiltak over?

Midt-Telemark

1. FV 359 statsjonsvegen - miljøgate
1. GSveg FV 360 Gvarv-Akkerhaugen
1. FV 359 Kaste-Stoadalen
2. FV 360 Gvarv- Notodden strekningsvise tiltak – gul stripe
3. GS veg 155 langkåshaugen

Vestmar

1. Miljøgate Drangedal sentrum FV 109
2. Kollektivknutepunkt og holdeplasser i sentra. Knutepunkt Tangen
3. Kollektivstopp Helle med fortau
4. gs veg og bru Bø Tørdal
5. GS Neslandsvatn
   - Generelt hjulspor
   - Generelt bruutvidelser

Andre innspill

- Trygt å sykle i heile Telemark
- Utbedre kollektivknutepunkt og kollektivstopp
- Koble GS og veg med parkering ved kollektivknutepunkt og kollektivstopp
- Følge handlingsprogram veg – framdrift
- Høyt driftsvedlikeholdsnivå på fylkesveger med kollektivtrase utover skoleskyss
- Drøfte eierskap på enkelte øvrige fylkesveger med kommunene. Rydde opp.
- Bygdeløsninger med gode vegskuldre (i stedet for GS veg?)
- Skille på veg og gate i tettsted/by
- Veg tilpassa folk i sentrum
- TS og GS tiltak i nærheten av sentrum
- Miljøtiltak + GS tiltak i nærheten av sentrum
- Pilot på veg og/eller GS-veg med mildere krav til vedlikehold “smart veg”
- Pilot på attraktive og smarte løsninger på bruk og vedlikehold!
- Strategi for ladepunkt for elbil
- FV 151 Ny trase pga. dårlig framkommelighet Næring
- Omklassifisere FV 44 Valebøvegen til strategisk viktig
- Gul midtstripe på alle strategisk viktge fylkesvegar innen…

Deltema trafikksikkerhet

Mål

- **Delmål 0-visjonen**
- Trygg skoleveg 4 km

Strategi/grep

- **Holdningsskapende arbeid Trafikksikker kommune**
- **utforkjøringsulykker**

Tiltak

- GS veg Gvarv-Akkerhaugen
    - Nordagutu
    - Hørte
- GS veg FV360 Hjuksebø til Notodden
- GS veg i Nordagutu med busslommer i tettstedet Fv 553
- GS veg Yli Tuven
- FV 555 Forsterkningstiltak
- Trygt å sykle i heile Telemark
- Gåbuss
- Sykkelopplæring/GS opplæring
- Ut/inn av buss
- Hjem for en 50lapp
- Synlig politi/trafikkontroller
- Utforkjøringsulykker
    - Vegskulder
    - Siktrydding – også knyttet til vintervedlikehold
    - Kantsikring/gardrails?
    - Utbedre farepunkt
- Trygg avslutning av GS veger
- Trygge busslommer ved på/avstigning

Deltema senterstruktur

Mål:

Blei ikkje diskutert. Målsettinger for senterstruktur kan i stor grad trekkes ut i frå alle dei andre målsettingane vi har diskutert på verkstaden.

Strategi:

Oppretthalde hierarkisk senterstruktur med dei regionsentra ein har i dag

Tiltak:

Lokalisering/ arealbruk/fortetting

- Næringsareal og detaljhandel bør omtales i tillegg til handel generelt
- Offentleg og privat servicetilbod bør vere i sentra. Treng føringer for dette.
- Bebyggelse nær sentrum – tydelege retningslinjer for store boligområder og avstand til sentrum.
- Tetthetskrav ulikt i ulike områder som kan «klassifiseres». Stedstilpasning.
- Fortetting i bebygde områder= jordvern
- Landbruksareal skal ikkje bygges ut men viss nødvendig må det vere høge krav til tetthet

Virkemidler i planverket

- **Diskusjon: Bør en ha retningslinjer, og bestemmelser for lokalisering? Ja.**
- **Bør retningslinjene tallfeste for eksempel andel bustader i og utanfor sentrum? Dei fleste svarte Ja. Ein del var opptekne av mulighet for lokal tilpasning. Spredt bustadbygging bør vere mogleg dersom kommunen har ein god plan/strategi for det, meinte nokre.**
- Bestemmelser vil gi forutsigbarhet for næringsaktører og andre. Handel og off. funk.
- Handlingsplan må omhandle: kollektivknutepunkt, fortetting, økonomiske virkemiddel, samarbeidsarenaer, gs-satsing og arenaer for **offentleg debatt!**

Andre tiltak:

- Utnytte mulighetene som ligger i pilotprosjekt og samarbeidsprosjekt. Både når det gjeld finansiering og fagleg utveksling.
- Krav om gs-veg fra bustadområde til sentra
- Ivareta kvalitet og identitet i dei enkelte stadene.
- Senterstruktur bør følgje jernbanen.
- Samle tog, buss, parkering og andre sentrumsaktiviteter
- Tettare sentra gir meir attraktive tettstader
- Sentra skal utformast slik at ein familie kan klare seg med ein bil

TELEMARK FYLKESKOMMUNE
Administrasjonen

MØTEREFERAT

ATP-Telemark

Møte nr 3 med referansegruppa

Referat frå møte på Fylkeshuset 03.10.2013

Til stades: Arne Ettestad, Drangedal kommune
Jan Erik Innvær, Kongsbergregionen
Kjell Gunnar Heggenes, Vest-Telemark rådet
Harald Sandvik, Notodden kommune
Anne E Bamble, Hjartdal kommune
Jan Myrekrok, Vinje kommune
Kristin Karlbom Dahle, Bø kommune
Joar Sættem, Sauherad kommune
Morten Rask Arnesen, Nome kommune
Halvor Lurås, Tinn kommune
Gunnhild Austjord, Tokke kommune
Håvard Nymoen, Skien kommune
Hilde F Andersen, Telemark fylkeskommune
Aslaug Norendal, Telemark fylkeskommune

1. Synspunkt på verkstadsamlingene som arbeidsform:
   - Grei arbeidsform. Konkret og bra.
   - Mål- diskusjonen tok for lang tid. Folk blei utolmodige etter å komme ned tiltak og detaljer.

2. Gjennomgang av referat frå samlinga i Vrådal.
   Presiseringer:
   - Kvifor blei knutepunktet på Gvarv framheva som spesielt viktig? Både fordi det har ein viktig funksjon men ikkje minst fordi det i dag ikkje fungerer optimalt pga avstanden til riksvegen og bør derfor gjerast noko med.
   - Fv355: Strekningen nord for Fyresdal sentrum har ein litt ana funksjon enn strekningen sør for sentrum. For godstransport er vegen nordover den aller viktigste mens for persontransport og ambulanse er vegen sørover svært viktig. Strekningen ned mot Rv41 er den som det hastar aller mest å få gjort noko med.
   - På Fv38 er det Dalen-Åmot som er aller viktigast.
   - Med uttrykket «meir integrerte tettsader» meines tettstader som har fleir funksjonar samla tettare.
   - For holdeplassar og knutepunkt by-land er det viktig med lokalisering som er rasjonell for brukarane.

3. Gjennomgang av referat frå samlinga i Bø.
   Presiseringer:
   - Prioritert tiltak i Drangedal sentrum: GS-veg delen er like viktig som Miljøgatedelen.
   - «Takting» = korrespondanse satt i system

4. Målsettinger og strategiar. Aslaug gikk igjennom fylkeskommunens arbeid så langt.
   Kommentarar:
   - Positive tilbakemeldingar på heilskapen og dei strategiske prioriteringane.
   - Mål om folketalsutvikling – må presiseres om det gjeld alle kommunar eller kun fylkest som heilskap
   - Er det eit dilemma å ha auka arbeidsmarknadsintegrasjon som tema med tanke på at ein ønsker meir lokale arbeidsplassar og mindre utslepp frå transportsektoren? Kanskje ikkje dersom ein legg til rette for meir miljøvenleg transport. Det er fleire sider ved auka mobilitet som trekk i positiv retning også miljømessig.
   - Bruk gjerne omgrepet «mobilitet» framfor «pendling» og «arbeidsmarknadsintegrasjon.»
   - Sjå til at kravet om målbarhet ikkje øydelegg for å ha gode mål.
   - Omgrep som senterstruktur, arbeidsmarknadsintegrasjon m.fl.må definerast i planen.
   - Senterstruktur er underkommunisert i dei overordna strategiane
   - Elles OK overordna mål og strategi.
   - I distrikta er veg viktig og ein må ha meir ambisiøse mål.
   - Måla for å ta att etterslepet på veg lagt fram i møtet er høgare enn det som blei sagt i verkstad-samlinga. Det er bra.
   - Senterstruktur og stadutvikling: Kan ein i planen bygge på at kommunane har definerte tettstadsgrenser i sine kommuneplanar? Utanfor Grenland er det bare Bø som har gjort dette pr i dag. Ulefoss har planar om å legg det inn. Kommunane undersøker litt og ser på muligheten. Fordeler: Kommunen kan sjølv ta styring på kva områder som naturleg høyrer inn under sentrum. Dette er viktig i lokaliseringsdebattar for t. d. bustad og handel.
   - Retningslinjer for utbygging – er det riktig å forvente 70-80% av ny utbygging innanfor tettstadsgrensene? Kanskje vanskeleg å oppnå. Uenighet om dette.

5. Andre innspel.
   - I Tinn er det ikkje riksvegar – derfor har fylkesvegane ekstra stor betydning.
   - Endring av vegkategori – Det er ein fordel om regionane står samla om eventuelle innspel om endra kategori.
   - NB enkelte knutepunkt kan vere viktige sjølv om dei ikkje bygger opp under tettstader. T.d. Ørvella.
   - Innspel til riksveger og jernbane: Korleis handtere dette i planen? Fylkeskommunen sjekker og sender svar med referatet.
   - GS veg mlm Gvarv og Bø er viktig.
   - Nome: Viktig flaskehals som ikkje blei tatt med i verkstadsamlinga er jernbaneundergang fv 109 i Lunde sentrum.

- Notodden: Fylkesveg over flyplassen bør gjerast noko med. Skulen på Skogen skal utvidast. Medfører behov for tiltak på Fv602.
- Dersom ein skal prioritere utvikling av bestillingstransport i kommunar «som tar initiativ» – korleis skal den vurderinga gjerast? Kven tar avgjerda? Dette må tenkes nøye i gjennom.

Referent: Aslaug Norendal 07.10.2013.

Sak 40/2013 Søknad til Post- og teletilsynet om midlar til breiband og og mobil.

Bakgrunn:
I brev frå Vest-Telemark Næringsutvikling datert 7. oktober 2013 viser ein til at det no vert opna for å søkje Post- og teletilsynet om tilskot til vidare utbygging av breiband og mobildekning. Søknader skal sendast via Telemark fylkeskommune og VTNU avventar dei endelege søknadskriteria og er i dialog med fylkeskommunen i saken.
Det er arbeidd med å hente inn informasjon om aktuelle område frå kommunane, utbyggingsselskapa og privatpersonar.
Notatet frå VTNU inneheld:

- bakgrunnsinformasjon frå Post- og teletilsynet og Telemark fylkeskommune
- lokale innspel knytt til behov

Under føresetnad at det blir gitt klarsignal for at fleire kommunar kan sende felles søknad, foreslår VTNU fylgjande arbeids- og ansvarsfordeling for prosjektet:

a. Vest-Telemarkrådet står som formell søkjar til Post- og teletilsynet
b. VTNU utarbeider søknaden og står for gjennomføring av prosjektet i samråd med VTR. Finansiering av dette arbeidet skjer med breibandmidlar VTNU disponerer
c. Finansiering av sjølve utbygginga i tillegg til Post- og teletilsynet må eventuelt kome frå VTNU og utbyggingsselskapa. Vest-Telemarkrådet bidreg ikkje med finansiering.

Vest-Telemark Næringsutvikling ber om fullmakt til å prioritere delprosjekt med grunnlag spesielt i:

a. Kriterier for tildeling (dvs. Post og teletilsynet si prioritering)
b. Dei behova som er meldt inn eller som ein veit om
c. Moglegheiten for, og storleiken på medfinansiering frå utbyggingsselskapa. (For mobildekning vil dette vera Telenor)

Forslag til vedtak:
Vest-Telemarkrådet godkjenner forslaget til arbeids- og ansvarsdeling for prosjektet slik det er føreslege i brevet frtå Vest-Telemark Næringsutvikling datert 7. oktober 2013.

Vest-Telemarkrådet

Søknad til Post- og teletilsynet om midlar til breiband og mobil. Sak 40/2013.

Det blir opna for å søke Post- og teletilsynet om tilskot til vidare utbygging av breiband-tilbodet og mobildekning. Søknader skal sendast via Telemark FK.

Vi vil vente med endeleg søknad til søknadskriteriane er ferdig og etter nærare dialog med FK.
I påvente av dette er det arbeidd med å innhente informasjon om behov, både for breiband-utbygging og mobildekning. Denne informasjonen kjem frå kommunane, frå utbyggingsselskapa og frå nokre privatpersonar. Alle 6 kommunar har kome med tilbakemelding på vårt brev om saka.

Med dette notatet er det lagt ved 2 typer informasjon:
a. Bakgrunnsinformasjon frå PT og Telemark FK
b. Notat med lokale innspel knytt til behov

Under føresetnad av at det blir gitt klarsignal for at fleire kommunar kan sende felles søknad, vil vi foreslå følgjande arbeids- og ansvarsdeling for prosjektet:
a. Vest-Telemarkrådet står som formell søkar til Post- og teletilsynet.
b. VTNU utarbeider søknaden og står for gjennomføring av prosjektet i samråd med VTR. Finansiering av dette arbeidet skjer med breibandmidlar VTNU disponerer.
c. Finansiering av sjølve utbygginga i tillegg til PT må eventuelt kome frå VTNU og utbyggingsselskapa. Vest-Telemarkrådet bidreg ikkje med finansiering.

Vi ber om fullmakt til å prioritere delprosjekt med grunnlag spesielt i:
a. Kriteriar for tildeling (dvs. PT si prioritering)
b. Dei behova som er meldt inn eller som vi veit om
c. Mulighet for og størrelse på medfinansiering frå utbyggingsselskapa. (For mobil vil dette vere Telenor).

Kviteseid den 7. oktober 2013,

Haldor Kaasin
Dagleg leiar

Børge Skårdal
Prosjektleiar

Vedlegg

Fra: Torgeir Selle [mailto:torgeir.selle@t-fk.no]
Sendt: 1. oktober 2013 13:27
Til: Ingrid Grandum Berget (IngridGrandum.Berget@bamble.kommune.no); Øyvind Solbakken (Porsgrunn); karin.finnerud@skien.kommune.no; Ole Magnus Stensrud; Arne Ettestad; john.terje.veseth@nuas.no; Erling Rønnekleiv (Erling.Ronnekleiv@bo.kommune.no); Børge Skårdal; 'Rune Lødøen' (Rune.Lodoen@tinn.kommune.no); Halvor (halvor@rostad.no)
Kopi: Audun Mogen; 'Jan Erik Innvær (jan-erik@kongsbergregionen.no)' (jan-erik@kongsbergregionen.no); Jon Skriubakken
Emne: Bredbåndssøknader basert på ny prosess

Hei
Jeg sendte ut høringsdokumentene om dette for en stund siden. Takk for tilbakemelding fra dere! Jeg kjenner ikke anbefalingene fra Post- og Teletilsynet, men går ut fra at det ikke blir de helt store endringene selv om alle fylkeskommunene ønsket en annerledes prioritering.

For ikke å bli hengende etter, ønsker jeg at dere begynner med å sette opp ønskede aktiviteter i deres kommuner / regioner. Det er viktig her, dersom det er mulig, å få inn informasjon om hva utbyggingsaktørene uansett vil sette i gang med i deres område.

Forslag til prosess videre:

- Dere vurderer og dokumenteter utbyggingsbehov for deres områder
- Eventuelle nye kriterier sendes til dere fra meg
- Eventuell lokal omarbeiding av deres dokumentasjon
- Vi møtes for å diskutere prioriteringer
- Fast dialog for å utarbeide samlet søknad for Telemark der dette er hensiktsmessig
- Ferdigstille og sende inn søknad innen fristen (tidspunkt ikke kjent)

Jeg legger ved høringssvaret fra Norsk breibandsråd, fra Telemark fylkeskommune, samt de opprinnelige høringsdokumentene. Så fort jeg vet mer om hvordan den endelige ordningen vil bli, sender jeg dette til dere.

Tar gjerne mot kommentarer på dette, vi skal arbeide for å få til en god utbygging av mobil- og bredbånd i Telemark!

Ha en fin dag!
Vennlig hilsen
Torgeir

Post- og teletilsynet
Norwegian Post and Telecommunications Authority

Beskrivelse av tilskuddsordning for bredbåndsutbygging

Formål:
Hovedmålet med ordningen er å bidra til at alle husstander får tilbud om bredbånd av grunnleggende god kvalitet. I tillegg er det et delmål å øke kapasiteten for bredbånd eller sikre mobildekning til husstander i områder hvor det ikke kan ventes å komme et kommersielt tilbud i de nærmeste årene. Tilskuddsordningen vil være søknadsbasert og erstatte tidligere ordning med rammetildeling fra Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) til fylkeskommunene. Hensikten med denne endringen er å gjøre fordelingen og bruken av de statlige bredbåndsmidlene mer målrettet mot områder med husstander uten bredbånd med grunnleggende god kvalitet. Post- og teletilsynet (PT) skal forvalte tilskuddsordningen.

Grunnleggende føringer for tilskuddsordningen:

Tilskuddsordningen skal sikre at midlene utnyttes på en måte som utnytter samfunnets ressurser på en mest mulig effektiv måte. Følgende grunnleggende føringer for tildeling vil være gjeldende for ordningen:

1. Regelverk for utlysning, anbudsprosesser og rapporteringskrav kommer til anvendelse for denne type støtteordning. Ordningen og bruken av midlene skal være i tråd med regler for offentlig støtte og annet relevant regelverk, herunder bestemmelser om etablering og forvaltning av tilskuddsordninger i økonomiregelverket for staten. Ordningen skal notifiseres til EFTAs Overvåkningsorgan (ESA).
2. EUs retningslinjer for bredbåndsstøtte[1], herunder kravet om at det i subsidierte nett skal tilbys grossisttilgang til tredjepartsoperatører.
3. Ordningen skal være teknologinøytral. Det betyr blant annet at både mobile, trådløse og faste bredbåndstilknytninger kan være aktuelle for støtte.

Søknad og prosess for behandling av søknader:

1. Kommuner og fylkeskommuner kan søke om midler. Kommunene må søke gjennom fylkeskommunene.
2. Fylkeskommunen vurderer søknadene ut fra lokale forhold, mulige synergieffekter med andre midler og planer og tiltak i regionen. Søknadene rangeres og sendes så til PT for avgjørelse.
3. Søknadene og tildelinger blir registrert i KRDs saksbehandlings- og rapporteringssystem for bruk av midler innen programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk.
4. PT vurderer søknadene ut fra de fastsatte kriterier og tar beslutning om hvilke prosjekt som når opp i søknadsprosessen. Beslutningen gjøres som en administrativ beslutning og gjøres kjent for fylkeskommunene og prosjekteierne.
5. PT utbetaler midler til prosjekteier etter fastsatte kriterier og rapporteringskrav i tråd med statens økonomiregelverk. Midlene kan ikke utbetales før tilskuddsordningen er godkjent av ESA.

[1] EU Guidelines for the application of State aid rules in relation to the rapid deployment of broadband networks (2013/C25/01)

Besøksadresse | Office address
Nygård 1 Lillesand
Postadresse | Postal address
Postboks 93, 4791 Lillesand
+47 22 82 46 00
firmapost@npt.no
Fax: +47 22 82 46 40
Org.nr: NO 974 446871

6. PT rapporterer årlig til departementene om bruken av midlene, hvor mange husstander som har fått bredbåndstilbud, økning i bredbåndskapasitet og andre resultater av tilskuddsordningen. Rapporteringen skal være i henhold til ESAs retningslinjer
7. Kravene til søknadene skal tilpasses EUs retningslinjer for bredbåndsstøtte. Malen, "Mal for søknadsskjema – tilskuddsordning for bredbånd 2013" skal benyttes.

Evalueringskriterier for tildeling av bredbåndsstøtte:

Tildeling av bredbåndsmidler vil baseres på følgende tildelingskriterier:

1. Antall husstander som får et tilbud om bredbånd med grunnleggende god kvalitet
2. Kostnadseffektiv nettutbygging
3. Lokal medfinansiering
4. Plan for bærekraftig drift etter at utbyggingen er gjennomført
5. Bedring av eksisterende bredbåndstilbud
6. Betydning for lokal samfunnsutvikling, verdiskaping og attraktivitet for innbyggere næringsliv og besøkende
7. Åpenhet i nettet for tjeneste- og innholdsleverandører
8. Bedring i mobildekning

Vektlegging av kriterier:

Nr	Evalueringskriterium	Vurderingselementer	Vekting	Referanse til søknadsskjema
1	Antall husstander som får et tilbud om bredbånd med grunnleggende god kvalitet	- *Antall nye aksesser og relativ økning av dekning*	*20%*	*Kapittel 2.1*
2	Kostnadseffektiv nettutbygging	- *Best mulig utnyttelse av tilgjengelige midler* - *Investeringskostnad per aksess* - *Tilgang til kommunal infrastruktur som grøfter, stolper, punkt etc.*	*20%*	*Kapittel 2.2*
3	Lokal medfinansiering	- *Lokal medfinansiering, sett ift. antall aktuelle brukere/kunder* - *Grad av egeninnsats*	*15%*	*Kapittel 2.3*
4	Plan for bærekraftig drift etter at utbyggingen er gjennomført	- *Sannsynlighet for at bredbåndstilbudet kan opprettholdes og videreutvikles*	*15%*	*Kapittel 2.4*

5	Bedring av eksisterende bredbåndstilbud	- *Antall aksesser som får økt kapasitet og hvor stor kapasitetsøkningen er*	*10%*	*Kapittel 2.5*
6	Betydning for lokal samfunnsutvikling, verdiskaping og attraktivitet for innbyggere, næringsliv og besøkende	- *Samfunnsgevinsten som utløses av bredbåndsutbyggingen* - *Konkrete eksempler på betydning for lokalt næringsliv etc.*	*10%*	*Kapittel 2.6*
7	Åpenhet i nettet for tjeneste- og innholdsleverandører [3]	- *Grad av fleksibilitet for tjeneste- og innholdsleverandører for tilgang til nettet* - *Vilkår for tilgang til nettet*	*5%*	*Kapittel 2.7*
8	Bedring i mobildekning (tale)	- *Antall private og bedriftsbrukere uten dekning som får mobildekning* - *Økt geografisk dekning*	*5%*	*Kapittel 2.8*

[3] * Ifølge EUs retningslinjer for bredbåndsstøtte er det et krav at det tilbys effektiv grossisttilgang for tredjepartsoperatører til bredbåndsinfrastruktur dersom den aktuelle infrastrukturen er subsidiert med statlig støtte. Score for dette kriteriet gis derfor ut fra en vurdering av i hvilken grad EUs retningslinjer oppfylles *utover minstekravene*. For mer informasjon, se vedlegget «Utdrag av tekst fra EUs retningslinjer for bredbåndsstøtte som omhandler tredjepartstilgang til subsidiert infrastruktur».

Post- og teletilsynet
Norwegian Post and Telecommunications Authority

Mal for søknadsskjema - tilskuddsordning for bredbånd 2013

Prosjekttittel:

- *Skriv inn tittel her.*

Søker:

- *Navn på kommune, fylkeskommune, eventuelt regionråd*
- *Oppgi eventuelt organisasjonsnummer.*

Kapittelinndeling:

1. Overordnet prosjektbeskrivelse
2. Dokumentasjon av prosjektet
3. Tilleggsinformasjon

1. Overordnet prosjektbeskrivelse

1.1 Sammendrag

- *Beskriv målet med prosjektet, dvs. enten utbygging av et grunnleggende bredbåndstilbud, forbedring av eksisterende bredbåndstilbud, bedring av mobildekning eller kombinasjoner av disse.*
- *Beskriv resultatet av prosjektet, dvs. antall nye bredbåndstilknytninger, teknologisk tilknytningsform og kapasitet til sluttkunde.*
- *Angi samlede kostnadstall for prosjektet og finansieringsplan. Dette inkluderer oversikt over egne midler, private midler, støtteandel (beløpet det søkes som tilskudd fra støtteordningen), andre offentlige midler*
- *Det skal opplyses om søker planlegger å utlyse anbudskonkurranse for kommersielle aktører som skal gjennomføre utbygging og stå for driften, eller om søker vil etablere et eget selskap i rollen som nettutbygger og eventuelt tjenestetilbyder. Valget bør kort begrunnes.*
- *Det forventes at søker beskriver organisasjons- og samarbeidsmodeller som sikrer tilbud av tjenester over tid. Særlig viktig vil dette være hvis søker velger å etablere egne løsninger gjennom et eget utbyggingsselskap. Da bør en også beskrive planer for salg/markedsføring, kundestøtte og hvordan operativ drift vil bli ivaretatt.*

1.2 Prosjektorganisering

- *Beskriv prosjektets deltagere/samarbeidspartnere og hvilken rolle de har ved å fylle ut tabellen nedenfor:*
  - ***Rolle**: f.eks Prosjekteier, Prosjektleder, Prosjektdeltager, Konsulent, Utbygger*
  - ***Navn**: Aktørens eller Personens navn*
  - ***Type virksomhet:** f.eks. Fylkeskommune/Kommune, Etat, Regionråd, Firma*
- *Referansenummer til rollen i prosjektet skal benyttes i forbindelse med beskrivelse av kostnader og finansiering. (ref 1.3 og 2.3)*

Eksempel på utfylling av tabellen:

Ref	Rolle i prosjektet	Aktør (navn)	Type virksomhet
1	*Prosjekteier*	*NN*	*Fylkeskommune/Kommune*
2	*Prosjektleder*	*NN*	*Kommune*
3	*Prosjektdeltaker(e)*	*NN*	*Etat/Organisasjon*
4	*Konsulent*	*NN*	*Firma*
5	*Utbygger*	*Ukjent (velges etter anbudskonkurranse)*	*Ukjent inntil videre*
6	*Utstyrsleverandør*	*NN*	*Firma*

1.3 Kostnadsoversikt

- *Her angis samlede kostnadstall for prosjektet. For prosjekter som består av flere deltagere/samarbeidspartnere skal det gjøres rede for hvordan kostnadene fordeler seg på ulike partnere.*
- *Innkjøp av konsulenttjenester føres separat. Grunnen til dette er å synliggjøre graden av lokal forankring gjennom fordeling mellom egne ressurser og innkjøp av konsulenttjenester.*
- *Radene refererer til prosjektdeltakere. Benytt referansenummer fra tabellen i punkt 1.2. Lag flere rader etter behov.*

Kostnadsplan (1000 kr)	Personal- og adm. kostnader	Innkjøp av konsulent-tjenester	Anskaffelse av utstyr	Andre kostnader i prosjektet, f.eks entrepenør	Totalsum
Deltaker 1					
Deltaker.2					
Deltaker 3					
Deltaker 4					
SUM					

- *Finansieringsplan og ønsket støtteandel skal beskrives i pkt. 2.3*

1.4 Fremdriftsplan med milepæler

- *Beskriv prosjektets fremdriftsplan med hovedaktiviteter og milepæler. Gi eventuelt tilleggsinformasjon i vedlegg dersom det vurderes hensiktsmessig.*

1.5 Strategisk forankring

- *Gjør rede for prosjektets strategiske forankring. Beskriv eller henvis til fylkeskommunens planer for utvikling av bredbånd og bredbåndstjenester for det aktuelle området*
- *Opplys om det foreligger samarbeid og synergieffekter med andre prosjekter i fylket*

1.6 Håndtering av prosjektrisiko

- *Gjør rede for prosjektets risikoeksponering: Finansiell og markedsrisiko, teknisk risiko og gjennomføringsrisiko.*
- *Gjør rede for hvordan prosjektet vil håndtere ulike former for risiko*

2 Dokumentasjon av prosjektet

Søker skal her gi informasjon som vil bli vurdert ut fra kriteriene som er beskrevet i tilskuddsordningen. Disse kriteriene er bl.a er basert på EUs retningslinjer for statlig støtte til bredbåndsutbygging.

2.1 Husstander som får tilbud om bredbånd med grunnleggende god kvalitet («hvitt område»)

- *Tilskudd skal primært utløse tilbud om bredbånd til husstander i områder uten eksisterende bredbåndstilbud og hvor det ikke forventes kommersielle tilbud i de nærmeste årene (anslagsvis 3 år). Søker må dokumentere at kommersielle tilbydere på søkertidspunkt ikke har igangsatt utbygging eller offentliggjort planer om forestående utbygging i de områder det søkes støtte for. Et slikt område betegnes som et «hvitt område».*

- *For «hvite områder» skal tabellen nedenfor fylles ut med data for alle kommuner/områder som inngår i søknaden:*
  - *Dagens dekningsgrad: Angis som prosentandel av kommunens/områdets totale bebyggelse (boligenheter for fast bosetning, fritidshus, næringsvirksomhet, offentlig virksomhet).*
  - *Ny dekning: Dekning etter (som en konsekvens av) dette prosjektet. Angis som en prosentandel i forhold til kommunens/områdets totale bebyggelse*
  - *Utløst bredbåndstilbud: Angi antall potensielle nye aksesser som følge av dette prosjektet (antall).*

	Dagens dekningsgrad (%)	Ny dekning (%)	Utløst tilbud (antall)
Kommune/Område (a)	*f.eks 82,2 %*	*f.eks 97,9 %*	*f.eks 450*
Kommune/Område (b)			
Kommune/Område (c)			
Kommune/Område (d)			

2.2 Kostnadseffektiv utbygging

- *Tilskuddsordningen er teknologinøytral og det er opp til søker å vurdere hvilken løsning som er mest hensiktsmessig å benytte på stedet. Men søker bes oppgi hva slags teknologi(er) som planlegges og hvilke(n) kapasitet(er) som vil bli tilbudt.*

- *Søker bes oppgi estimert investeringskostnad pr tilknytning. Den teknologiske løsningens kostnadseffektivitet for best mulig utnyttelse av tilskuddet inngår i vurderingskriteriene.*

- *Planer for utnyttelse av eksisterende infrastruktur i form av fremføringsveier (grøfter, kanaler, stolper) og andre installasjoner skal beskrives.*

- *Hvis en ikke planlegger støtte til kommersielle aktører gjennom anbudsinnbydelse, men i stedet etablerer et eget selskap bør en beskrive utbyggingsplanen mer inngående samt ta med vurderinger av spesielle utfordringer i utbyggingen. Dette kan eventuelt legges ved som vedlegg.*

2.3 Finansieringsplan inkl. lokal medfinansiering og støtteandel

- *For prosjekter som består av flere samarbeidspartnere skal det gjøres rede for hvordan finansieringen er bygget opp fordelt på partnerne. Søker bør ha en god finansieringsplan som sannsynliggjør gjennomføring av prosjektet.*
- *Fyll ut tabellen under hvor radene refererer til prosjektdeltakere. Benytt referansenummer fra tabellen i punkt 1.2.*
  - ***Egne midler**: Beløp (i 1000 kr) som utgjøres av prosjektdeltakernes egeninnsats og finansiering. Posten skal kun omfatte midler fra kommuner eller andre offentlige aktører som deltar direkte i prosjektet.*
  - ***Andre offentlige midler**: Eventuelt andre offentlige midler tilført som prosjektstøtte uavhengig av støtteordningen det søkes om.*
  - ***Privat innsats**: Beløp i form av private prosjektdeltakeres bidrag, egeninnsats, dugnadsarbeid med mer og kunders (private eller næringsliv) bidrag gjennom bl.a. forhåndsbetalte etableringsavgifter*
  - ***Støtteandel**: Beløpet som søkes som tilskudd fra støtteordningen*

Eksempel på utfylling av tabell:

Finansieringsplan (1000 kr)	Egne midler	Andre offentlige midler	Privat innsats	Støtteandel	**Totalsum**
Deltaker 1					
Deltaker 2					
Deltaker 3					
Deltaker 4					
SUM					

- *Etableringsavgift (engangskostnad) for selve tilknytningen kan som nevnt tas inn i finansieringsplanen for prosjektet som private midler. Men fremtidige løpende abonnementsavgifter fra kundene i driftsfasen skal ikke tas med.*

2.4 Plan for bærekraftig drift etter at utbyggingen er gjennomført

- *Tilskuddsordningen støtter ikke driftsfasen. Imidlertid vil det være av betydning å vurdere prosjektets kvalitet på bakgrunn av sannsynligheten for at bredbåndstilbudet kan opprettholdes og videreutvikles i fremtiden. Ved valg av kommersiell aktør gjennom anbudsinnbydelse skal kravene til fremtidig drift og tjenestetilbud spesifiseres.*
- *Hvis søker planlegger drift av bredbåndstilbudet gjennom å etablere eget selskap skal søknaden inneholde beskrivelse av driftsmodellen. Søker bør da beskrive organiseringen av forskjellige roller som bredbåndstilbyder i en driftsfase. Det forventes en vurdering av forutsetningene for å utføre disse rollene og eventuelt behov for kompetanseoppbygging.*
- *Dersom søker planlegger etablering av et eget driftsselskap er det også ønskelig med et budsjett for første hele driftsår som viser :*

- *Salg av abonnement/tjenester og andre inntekter*
- *Faste kostnader (personal, administrasjon etc.)*
- *Driftskostnader (husleie, strøm, vedlikehold etc.)*
- *Kostnader ved kjøp av grossistprodukter (samband, tjenester/innhold etc.)*

➢ *I tillegg til budsjett vil det også bli lagt vekt på hvordan søker planlegger ansvaret for kundebehandling med hensyn på salg, service og videreutvikling av tilbudet over tid.*

2.5 Bedring av eksisterende bredbåndstilbud («grått område»)

➢ *Områder hvor det eksisterer et grunnleggende bredbåndstilbud fra kun en tilbyder kan også kvalifisere for tilskudd. Et slikt område betegnes som et «grått område».*

➢ *Det kan gis støtte til utbygging av økt bredbåndskapasitet i et «grått» område dersom dette innebærer en signifikant endring og ikke kun en marginal forbedring av eksisterende tilbud i området. Eksempel på signifikant endring vil være utbygging av høykapasitetsbredbånd, såkalt NGA-nett, basert på fibertilknytning eller 4G mobildekning. Dersom søknaden gjelder et «grått område» forventes detaljert beskrivelse av dagens situasjon (herunder navn på tilbyder og type infrastruktur/teknologi) og hvilke mangler/begrensinger i eksisterende bredbåndstilbud som ligger til grunn for søknaden.*

➢ *Fyll ut tabellen under med informasjon om planlagt økning i bredbåndskapasitet og hvor mange husstander som vil få et forbedret bredbåndstilbud.*

	Dagens snittkapasitet (Mbit/s)	Ny snittkapasitet (Mbit/s)	Utløst tilbud (antall)
Kommune/Område (a)	*f.eks 5 Mbit/s*	*f.eks 50 Mbit/s*	*f.eks 450*
Kommune/Område (b)			
Kommune/Område (c)			
Kommune/Område (d)			

2.6 Betydning for lokal samfunnsutvikling og verdiskaping

➢ *Prosjektet bør omfatte tiltak som understøtter bruk av bredbåndstjenester. Søker bes redegjøre for planlagte tiltak som vil fremme bruken av bredbånd i forbindelse med søknaden. Angi gjerne forventet antall nye brukere som vil anskaffe bredbånd som følge av prosjektet basert på markedsundersøkelser eller forhåndsbestillinger.*

➢ *Søker bør redegjøre for i hvilken grad utbyggingen har betydning for lokalt næringsliv i området. Konkrete eksempler vil bli vektlagt i vurderingen.*

2.7 Åpenhet i nettet for tjeneste- og innholdsleverandører

➢ *Ifølge EUs retningslinjer for bredbåndsstøtte er det et krav at sluttkunder gis valgfrihet ved å kunne velge tjenester og innhold fra ulike tilbydere og ikke bare gjennom utbyggers/nettoperatørens eget tilbud. Søker bes redegjøre for hvordan prosjektet vil sikre*

at utbygger/nettoperatør skal gi grossisttilgang til nettet for flere tjeneste- og innholdsleverandører. Grossisttilgang skal i utgangspunktet tilbys over en periode på minst 7 år.

- *Søker kan i tillegg gi opplysninger som gir grunnlag for å vurdere i hvilken grad EUs retningslinjer oppfylles utover minstekravene. Det vises i denne sammenhengen til vedlegget «Utdrag av tekst fra EUs retningslinjer for bredbåndsstøtte som omhandler tredjepartstilgang til subsidiert infrastruktur».*

2.8 Bedring i mobildekning

- *Det er et delmål i tilskuddsordningen å gi mobildekning i områder uten slik dekning og hvor det ikke forventes kommersiell utbygging i de nærmeste årene.*
- *Søker skal opplyse om hvor mange husstander og næringsvirksomheter som får bedret sin mobildekning som følge av prosjektet.*
- *Tabellen nedenfor fylles ut med data for alle kommuner/områder som inngår i søknaden:*

	Dagens dekningsgrad (%)	Ny dekning (%)	Utløst tilbud (antall)
Kommune/Område (a)	*f.eks 82,2 %*	*f.eks 97,9 %*	*f.eks 450*
Kommune/Område (b)			
Kommune/Område (c)			
Kommune/Område (d)			

2.9 Overholdelse av regler for offentlig støtte og regler for offentlige anskaffelser

- *Gjør rede for hvordan en vil sikre at offentlige anbudsregler og annet relevant regelverk blir fulgt.*

3 Tilleggsinformasjon

- *Søker kan legge ved ytterligere informasjon som anses av betydning for søknaden. F.eks nærmere beskrivelse av planlagt utbygging, samarbeid om felles utnyttelse av eksisterende infrastruktur etc.*
- *CV for ansvarlig prosjektleder bes lagt ved søknaden.*

Telemark fylkeskommune
Postboks 2844
3702 Skien

Skien, 13.09.2013

Post- og teletilsynet
Nygård 1, Lillesand
firmapost@npt.no

Høringsuttalelse til ny tilskuddsordning for breidbånd

Vi viser til utsending fra KRD av 22. august 2013 med forslag til ny nasjonal tilskuddsordning for bredbånd forvaltet av Post- og teletilsynet (PT). PT har utarbeidet forslag til tilskuddsordning med kriterier og søknadsskjema basert på føringer fra Samferdsels-departementet og Kommunal- og regionaldepartementet gitt i oppdragsbrev til PT før sommeren. Vi viser også til høringsuttalelse fra Nasjonalt Breibandsråd datert 06. 09 2013.

Vi stiller oss bak høringsuttalelsen fra Nasjonalt Breibandsråd, og ønsker presisere følgende blant annet basert på innspill fra våre kommuner:

- «Grunnleggende god kvalitet» er alt for upresist, det må talfestes et mål for tilstrekkelig båndbredde
- Regionråd bør også kunne søke via fylkeskommunen på vegne av sine kommuner
- Økning av kapasitet bør få høyere vekting
- Det må avklares om det er hensiktsmessig med en søknad fra fylkeskommunen eller flere, for eksempel per kommune. Vil en søknad for alle kunne resultere i at det enten blir ja eller nei til alle, eller vil enkeltaktiviteter i søknaden kunne få støtte?
- Framtidsretta teknologi med god kapasitet og stabilitet bør vektlegges
- Må støtte opp om lange planer, vi har arbeidet ut fra planer over ca fire år med kommunene. Finansiering fra år til år ikke ønskelig. Vi ønsker muligheten til å definere ei pakke for de neste fire åra med finansiering til utbyggere forutsigbart i perioden.
- Mobildekning er inne i dokumentet, bør vektlegges høyere.
- Bør være mulig å søke om midler til kvalitetsheving/oppetidstiltak (redundans i nettene)
- Finansieringsplan / lokal medfinansiering må utdypes. I noen områder er det mulig å få til finansiering, mens i andre er det mindre muligheter. Lokal medfinansiering bør derfor få en lavere vekting.
- Plan for bærekraftig drift bør ut som kriterium, bør settes som krav dersom ikke kommersielle aktører tar utbyggingen.
- Kravet om at det i subsidierte nett skal tilbys grossisttilgang til tredjepartsoperatører, bør fra PT's side følges opp med et definert prisregime (jfr. telenettet), som balanserer de involverte partenes interesser.
- Gi mulighet for støtte til prosjekter som kan utløse større næringsutviklingspotensial men som enda ikke er kommersielt eller at det sikrer redundante løsninger og flere aksessleverandører.

Vennlig hilsen

Torgeir Selle(sign)
Rådgiver
Telemark fylkeskommune

Nasjonalt Breibandråd

v/ Sogn og Fjordane fylkeskommune

Fylkeshuset, Askedalen 2,

6863 Leikanger

Leikanger, 13.09.2013

Post- og teletilsynet

Nygård 1, Lillesand

firmapost@npt.no

Høyringsuttale til ny tilskottsordning for breiband

Vi viser til utsending frå KRD av 22. august 2013 med forslag til nye nasjonal tilskots-ordning for breiband forvalta av Post- og teletilsynet (PT). PT har utarbeidd forslag til tilskotsordning med kriterier og søknadsskjema basert på føringar frå Samferdsels-departementet og Kommunal- og regionaldepartementet gitt i oppdragsbrev til PT før sommeren. Vi viser også til vår uttale av 28. juni til dette oppdragsbrevet, og vidare til tilbakemeldingar under dialogmøte mellom departementa, PT, Nasjonalt breibandråd og fylkeskommunane 28. august på Gardermoen.

Nasjonalt Breibandråd er etablert som ein interesseorganisasjonen for fylkeskommunane i breibandspørsmål. 14 fylkeskommunar deltek pr i dag, i tillegg til KS. Distriktssenteret er med som observatør.

Breibandrådet arbeider utfrå eit sett av grunnleggande føresetnader. Breibandrådet meiner Norge bør bli leiande på verdsbasis når det gjeld digital infrastruktur. Då kan vi ha ei kunnskapsbasert verdiskaping som utnyttar kommunikasjonsteknologi til fulle. Men det krev statlege og regionale ambisjonar for infrastrukturbygging som kan sikre at slik verdiskaping kan føregå i heile landet, og at det kan vere attraktivt å bu også der ressursane faktisk finst.

Vidare ser vi at regjeringa satsar stort på digitalisering av alle deler av offentleg sektor og gjennom det utvikling av nye offentlege tenester på nett. Tilgang til breiband av god kvalitet og med tilstrekkeleg kapasitet er ein føresetnad for digital deltaking og for at alle innbyggarar skal kunne nytte grunnleggande offentlege tenester. Den nye velferdsteknologien er ein særleg viktig del av dette. Utan gode breibandtilbod i heile landet får vi eit svært uheldig digitalt skilje i Norge.

Vi meiner at regjering, for å sikre eit målretta arbeid med tydeleg ambisjon, må talfeste eit mål for tilstrekkeleg bandbreidde, slik både EU og nabolanda våre har gjort. Det blir underleg at Norge står att som eitt av få land i Europa som ikkje har gjort dette. Den planlagde auksjon

av 800 Mhz frekvensane mm vil truleg gi store inntekter til staten. Desse inntektene må gå til ei målretta og ambisiøs breibandutbygging i områder utan tilstrekkelege tilbod.

Utfrå desse desse føresetnadene er breibandrådet grunnleggande usamde i korleis dette oppdraget til PT er innretta, Vi tek utangspunkt i figuren nedanfor vist på dialogmøte på Gardermoen 28. august i år:

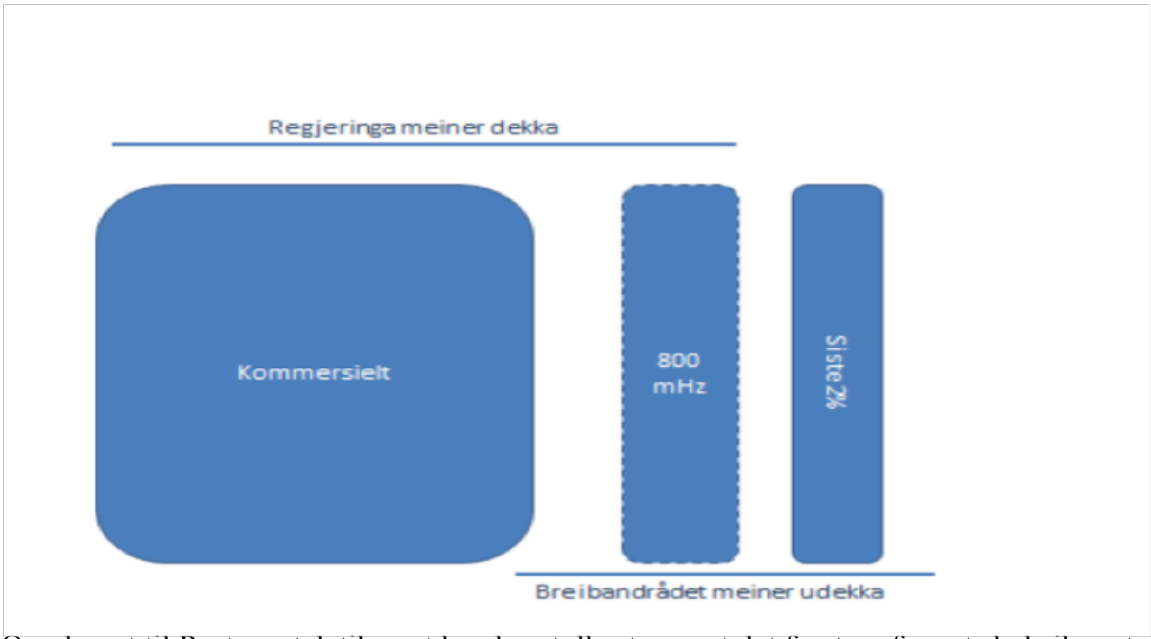

Oppdraget til Post- og teletilsynet kan kun tolkast som at det først og fremst skal sikre at dei siste 2% av husstandane får eit tilbod.

Breibandrådet meiner det også er store uløyste oppgåver utanfor denne 2%-gruppa. Regjeringa meiner utfordringane blir løyste i store område som i dag har avgrensa bandbreidde, enten gjennom dei nye frekvenstildelingane (tidlegare frekvensar for analog-TV, 800mHz mm), eller med forsterka 3G eller 4G mobilkommunikasjon. Breibandrådet er kritiske til dette synet, og meiner den nye ordninga også må prioritere breibandprosjekt der det er dårleg breibandtilbod i dag.

Desse område vil ikkje få fullgod breibanddekning med mobilkommunikasjon. Den har varierande kvalitet, kapasiteten varierer mykje med antal samtidige brukarar, opplastingskapasiteten er vesentleg dårlegare enn nedlasting og tak på bruksvolum vil fort kunne gje kostbare og utilstrekkeleg kapasitet. Dette er velkjende problem både for satellittbreiband og mobile løysingar. Trafikkauke i nettet på omlag 40% årleg som følgje av nye, kapasitetskrevande tilbod forsterkar stadig desse problema. Vi kan ikkje akseptere at store områder i landet ikkje har moderne og tilstrekkeleg breibandtilgang.

Vi vil også peike på at bygging av 2G/3G mobilløysingar ikkje løyser hovedmålet i tilskotsordninga: ”husstander får tilbud om breibånd av grunnleggende god kvalitet”.

Fylkeskommunane har bygd verdfull kompetanse gjennom mange år med ulike prosjekt for å betre lokalt og regionalt breibandtilbod. Breibandrådet er også i god gang med å sikre at kunnskap og erfaringar blir utveksla mellom fylka. Breibandrådet er sikre på at det vil vere

behov for ei prioritering i fylka før prosjekta blir sende inn til Post- og teletilsynet. I brev frå KRD til PT datert 01.07.13 står det i punktet ”Roller og ansvar” andre kulepkt. at ”..søknadene rangeres av fylkeskommunen og sendes så til PT for avgjørelse.” Når departementa no ønskjer at PT skal ha ein sterkare rolle i forvaltning av breidbandmidlane, kan dette være som eit kontrollorgan i forhold til beslutningar gjort i fylkeskommunane. Dersom fylka kun skal vere ein rein ekspedisjonssentral for søknader, er dette lite rasjonelt. Då er det betre at søknadene går direkte PT og blir behandla i sin heilheit der.

Vi føresler vidare følgjande justering og forenkling av dei føreslegne kriteria og vektingane:

Nr	Kriterium	Vurderingselement	Vekting	Kommentar
1	Betring av eksisterande breibandtilbod	Tal aksesspunkt som får auka kapasitet og kor stor denne er	30%	Dei aller fleste har eit tilbod i dag, men ei svært stor gruppe har altfor dårleg kapasitet.
2	Tal husstandar som får eit tilbod om breiband	Tal nye aksessar, dekningsauke	20%	
3	Lokal samfunns-utvikling, verdiskaping og attraktivitet for innbyggarar, næringsliv og besøkande	Samfunnsgevinst som vert løyst ut av breibandutbygging. Bedrifter, skular som får betre tilbod	20%	Undervekta i dagens forslag
4	Kostnadseffektiv nettutbygging	Best mogleg utnytting av midlane. Investering per aksess Spleiselag/dugnad	15%	Må også klargjere nivå for eigeninnsats og kva ulike nivå betyr for vurderinga.
5	Nettet ope for teneste- og innhaldsleverandørar	Fleksibilitet Vilkår for tilgang	15%	

Kriteriet ”berekraftig drift” bør vere ein føresetnad uansett prosjekt, og kriteriet ”mobildekning (tale)” er teke ut fordi det defokuserer hovedføremålet. Den endeleg vurderinga i PT må også ta omsyn til geografisk spreiing over landet med fordeling i dei områda som har gode nok prosjekt. Og midlane løyvd for kvar budsjettår må fordelast i løpet av året, eventuelt med ekstra utlysingar.

Vi ser fram til vidare god dialog om utforming av den nye tilskottsordninga.

Med vennleg helsing

Jan Heggheim (sign)

Fylkesdirektør Sogn & Fj / leiar Nasjonalt breibandråd

BREIBAND- OG MOBILUTBYGGING

Notat/saksvedlegg 7. oktober 2013

Bakgrunn: Det er varsla nye statlege midlar til utbygging av breiband og mobil. VTNU arbeider med å førebu ein søknad.

Delprosjekta på neste side er ei rein opplisting utan prioritering.

Når det gjeld mobilutbygging må ein vere merksam på at Telenor bare bygger ut eit lite antal ikkje-kommersielle prosjekt og at det blir kravd kommunal medverknad.

Fram mot søknadsfristen, som ikkje er kjend no, kan fleire prosjekt kome til.

Breiband-situasjonen. Nye delprosjekt.

Frå Telefiber/VTK/RK har vi fått innspel på følgjande område som treng betre breiband-dekning og/eller betre kapasitet:

1. Telnes/Garvik (Seljord).
2. Kilegrend (Fyresdal).
3. Kostveit og Tjønnegrend (Vinje).
4. Ytre delar av Møsvatn (Vinje)
5. Haukeli/Edland (Vinje).
6. Fjone - med Fjalestadgrenda og Sandnesodden Camping (Nissedal)
7. Ordal (Kviteseid)
8. Froland (Tokke)
9. Holtebru (Tokke)

Nissedal.

Pkt 6. Fjone med Fjalestadgrenda og Sandnesodden Camping

Ønske om tilgang til fiber:

I Haugsjåsund – Simonas Fotostudio

Langmoen industriområde – Indre Agder og Telemark Avfallsselskap, IATA. Desse er lova breiband frå Agder breiband , frå Åmli –sida.

Viktig at Vest-Telemark har kontakt med Agder Breiband.

Tokke.

- Åmdals Verk
- Holtebru
- Lårdal (øvre)
- Hallbjønnsekken (auke dekningsgraden)
- Dalen sentrum vart utbygd i fjor, men det er og etterspørsel frå innbyggjarar og næringsdrivande i andre områder. Vistad/Åsland er eit av dei områda som dekkjer både byggefelt og spreidt bustadområde/gardar, i tillegg til Buøy. Vistad kan vere eit prosjekt som kjem under kriteriane for statlege midlar.

Mobildekning.

Med bruk av statlege og kommunale midlar, og etter direkte avtaler mellom kvar kommune og Telenor, er følgjande gjennomført dei siste 3-4 åra:

Vinje	3
Tokke	2
Fyresdal	0
Nissedal	1
Kviteseid	2
Seljord	2

Det er vidare konkrete planar om følgjande:

Tokke	1 prosjekt (Smørklepp)
Vinje	1 prosjekt (Øyfjell)
Seljord	1 prosjekt (Svartdal)

Frå kommunane har vi fått innspel på følgjande område med dårleg mobil-dekning:

Nissedal.

- Haugsjåsund, veldig viktig !! Er tidlegare meldt inn til Telenor. Aktuelt å måle dekningsgrad frå TV-mast!
- Havrefjell - tidlegare meldt inn, nå litt betre dekning – pga mast Hovdefjell og Kjetilåsen. Dårlegare forhold ved Spjotvatn

Fyresdal.

- Kilegrend, Fyresdal
- Vegen mellom Birtedalen og Gjøvdal, Nesvassvegen, med hyttefelta i området (hyttefelt, ingen fastbuande)
- Delar av øvre Birtedalen, "Flotta" og Øyarvatn (hyttefelt, ingen fastbuande)
- Fardal (på vestsida av Fyresvatn), Borggrendsdalen (fastbuande og næringsdrivande, samt ein del hytter)

Kviteseid.

- Tjønnstaul i Åsgrend

Seljord.

- Svartdal - Næringsverksmedar, fastbuande, mange hytter og viktig rekreasjonsområde.
- Arhusmoen Næringspark, ligg langs Stamveg E134 mellom Flatdal og Seljord. Betre – myke betre mobiltilhøve er naudsynt, dagens dekning er ujamn og til dels manglande. Dette er eit Næringsområde i utvikling - Vest-Telemark Teknologipark skal etablerast i område.
- Garvik - Heivegen, langs FV501 - spesielt ambulansetenesta rapporterer om problem med kommunikasjon med sjukehus langs denne vegen - fastbuande
- Grunningsdalen har mange hytter og er eit viktig rekreasjonsområde for Seljordområdet
- Manndal, langs FV 504, der det bur ein del fastbuande og det er nokon fritidshus.
- Frå Manndal langs Millionvegen/ Sundsbarmvatn til Lomma og til Kultan, mange hytter og viktig rekreasjonsområde manglar dekning.

Tokke.

- Lårdal
- Smørklepp
- Stavliheia
- Mellom Mo og Byrte (Mo - Kleppholt - Håtveit m. fl.)
- Delar av Eidsborg (Berglid)
- Skafså (Grisetjønn-Svingen området), som ligg i skygge for sendar og har svak til manglande dekning på både tale og mobildata.

Sak 41/2013 Jobbavis – rollemodell.
Orientering om prosjektet *"MIMIR – mine moglegheiter i regionen".*

Bakgrunn:
I møte 21. mai 2013 vedtok Vest-Telemarkrådet å vidareføre entreprenørskapsarbeidet i regionen samt vurdere nærare på kva måte dette kan gjerast.
Vedtaket bygde på orienteringar om dei ulike tiltaka innafor dette arbeidet, mellom anna prosjektet jobb-avis i Kviteseid kommune, og ein ynskte å ta opp att temaet på eit seinare møte.
På komande rådsmøte 15. oktober vil seniorrådgjevar Kerstin Laue frå NHO Telemark vera tilstades og orientere nærare om dei gode erfaringane ein har frå arbeidet med jobbavisa.

Laue har i tillegg laga utkast til prosjektplan (PP) for eit prosjekt ho kallar *"MIMIR – mine moglegheiter i regionen"*.
Prosjektet er retta inn mot ungdomsskulenivået, og vil synleggjera arbeidsmoglegheitene i regionen.
Resultatmål for prosjektet er:

- jobbavis for elevane på ungdomstrinnet i alle kommunane i regionen
- etablert ordning med rollemodellar/gründerar som besøker skulane

Effektmål er:

- gode relasjonar til lokale arbeidsplassar
- mangfaldet av lokale arbeidsplassar blir synleggjort
- elevane med særleg vekt på jentene møter rollemodellar som viser at det går an
- etablerarane i regionen får eit nettverk

Forslag til vedtak:
Vest-Telemarkrådet tek orienteringa om jobbavis/rollemodell til vitande.
Prosjektforslaget "MIMIR – mine moglegheiter i regionen" vert å legge fram til endeleg handsaming i rådsmøtet i november.

PROSJEKTPLAN (PP)

Prosjektnavn: Mimir* – mine muligheter i regionen

Prosjektansv: Leder VT-rådet
Prosjektleder:
Start: 01.01.2014
Slutt: 31.12.2014

Prosjektets utviklingsfase	☐ Idé	☐ Forprosjekt	☐ Etteranalyse
	☐ Forstudie	x Hovedprosjekt	☐ Annet

1. Bakgrunn, mål og rammer (Totalprosjekt og aktuell fase)

Bakgrunn
Det er gjenomført en rekke tiltak og prosjekt for å øke til- eller tilbakeflyttingen til Vest-Telemark,. Likevel er det fortsatt en stort sett negativ befolkningsutvikling i de fleste kommunene. Det er viktig å vise fram regionen for nye tilflyttere, men ungdommen som vokser opp i regionen vil være den viktigste kilden til å opprettholde elelr øke befolkningstallet. Vi har sett en rekke eksempler på at ungdommen utdanner seg vekk fra regionen basert på manglende kunnskap om mulighetene i lokalt abeidsliv. Det er også fortsatt altfor for få som ser potensialet i å etablere egen virksomhet – ikke i Oslo – men i egen region. Særlig jentene ser ut til å vurdere denne yrkesveien i liten grad.
Det er viktig å vise ungdommen mulighetene i egen region så tidlig som mulig, slik at valg av utdanning og yrke er basert på muligheter lokalt i egen region. Prosjektet har fokus på å bygge denne kunnskapen om muligheter i egen region fra ungdomsskolenivået.

* Prosjekttittelen Mimir er hentet fra Norrøn mytologi- Mimir ble regnet som den klokeste av alle og voktet kunnskapens brønn.

Mål – overordnet

Antallet ungdom som realiserer sine ykresdrømmer i egen region – som ansatt eller gründer - skal økes med …% i et 15 års perspektiv

Resultatmål

- Det skal foreligge en jobbavis for elevene på ungdomstrinnet i alle kommuner i regionen. Samlet vil dette være en oversikt over arbeidsmarkedet i regionen

- Det skal være etablert en pool med Mimir-rollemodeller – gründere som besøker skolene for å fortelle sin historie med spesiell vekt på kvinnelige gründere

Effektmål

- Elever (og lærere) bygger gode relasjoner til lokale arbeidsplasser som kan følges opp gjennom hele utdanningsløpet
- Mangfoldet av lokale abeidsplasser blir synlig for ungdommen, foreldre og samfunnet for øvrig
- Elevene med særlig vekt på jentene møter rollemodeller som viser at det går an å etablere egen virksomhet i regionen.
- Etablerere i regionen får et nettverk

2. Omfang/oppgavespesifikasjon

Om hovedvirkemidlene i prosjektet

Jobbavis

Jobbavis er knyttet til elevenes arbeidsuke på 9. trinn. Eksisterende praksis er at elevene selv søker mer eller mindre tilfeldige abeidsplasser i egen kommune eller ofte også andre steder i landet. En jobbavis vil innholde stillingsannonser fra lokale bedrifter og offentlige arbeidsplasser, og dermed synliggjøre mangfoldet av mulighetene i egen hjemkommune. Elevene må søke på jobbene, og gjennomgår en vanlig søkeprosess fra søknadsskriving til intervju. Valg av arbeidsplass vil da sammenhenge med gryende interesse for et bestemt yrke eller en bransje, og gi arbeidsgiveren for "uka" mulighet til å bygge relasjoner til ungdommen som kan vedlikeholdes gjennom sommerjobb, prosjektsamarbeid på videregående/høgskole mm. Med bakgrunn i ungdomsskoleelevenes "radius" vil hver kommune ha sin egen jobbavis, og elevene søker jobber i egen kommune. Samtidig vil avisene kunne settes sammen til en regional avis med en egen fargekode for hver kommune – på denne måten vil Vest-Telemark også synliggjøres som en arbeidsregion.

Mimir-rollemodeller

Det er viktig at elevene ikke bare har fokus på "å bli ansatt", men får tidlig også en opplevelse av at det går an å skape sin egen arbeidsplass. Det finnes selvsagt tilbud om en rekke tiltak innen entreprenørskap i utdanningen som f.eks. programmene til Ungt Entreprenørskap. Det viser seg imidlertid at mange ungdomsskoler opplever disse tiltakene som nokså omfattende, og dermed vanskelig å gjennomføre. Bruk av Mimir.rollemodeller er et lavterskel tilbud med stor effekt. Målet er at hver ungdomsskoleelev møter en Mimir-rollemodell minst en gang. Tidsbruken for skolen er en undervisningstime per elevgruppe – dette kan kobles til faget utdanningsvalg.
Rollemodellene skal få opplæring i å formidle sin historie til elevene, og de skal få med seg en verktøy-kasse med interaktive øvelser til bruk i klasserommet. Gjennom samlingene vil rollemodellene få ett nettverk til andre etablerere som vil ha sin egen verdi.Også kompetansen i historiefortelling vil være nyttig i andre sammenhenger.

Ideen til rollemodellkonseptet er hentet fra Wales som har hatt en lignende ordning i 10 år med dokumentert suksess. Wales har fått utmerkelsen " beste praksis" i EU's entreprenørskapssatsing. Gjennom prosjektet skal erfaringene fra Wales videreutvikles og tilrettelegges for norske forhold.

Aktiviteter

- Finne bedrifter som kan ta imot elever i arbeidsuken
- Utvikle "stillingsannonser" for både private og offentlige arbeidsplasser i den enkelte kommune
- Utvikle kurs for elever i cv-skriving og intervjuteknikk
- Utvikle "intervjuguide" for deltakende arbeidsplasser
- Rekruttere rollemodeller
- Utvikle et kurskonsept og gjennomføre kurset for rollemodeller
- Markesføre rollemodell besøk i skolene i regionen
- Etablere nettverk for rollempdellene, og gjennomføre samlinger
- Utvikle interaktivt materiell som rollemodellene kan bruke i klasserommet

Overgang til drift etter prosjektperioden

Når alle kommunene har hvers in jobbavis vil det være små endringer fra år til år, dette kan rådgiveren på den enkelte skole administrere selv.

Det vil være etablert en pool av rollemodeller som skolene kan booke. I prosjektperioden vil det avklares hvem som er kontaktpunkt for bookingen. Rollemodellene vil være ferdig opplært, og de vil ha hatt en del testbesøk, slik at Mimir rollemodeller vil være tilgjengelig også etter prosjektperioden.

Dette betyr at hovedvirkemiddlene i prosjektet trenger en "starthjelp", men vil så kunne overleve på egen hånd. Dette er også grunnen for den korte prosjektrammen på kun ett år.

3. Organisering/ansvarsforhold

Eier: Vest-Telemark rådet
PL: NN

Samarbeidspartnere

- Vest-Telemark næringsutvkling/etablererkontor
- Innovasjon Norge
- Vest-Telemark næringsforum
- Lokale næringslag
- NHO

4. Overføringsverdi

Konseptet **Mimir-rollemodeller** kan etter testperioden i Vest-Telemark utvides til hele landet. Det samme gjelder for jobbavisen. Det er viktig å se og bruke disse to

virkemiddlene i sammenheng slik at elevene både bygger relasjoner til potensielle arbeidsgivere, men samtidig også bli kjent med muligheten for å etablere egen arbeidsplass.

7. Gjennomføring/fremdrift/økonomi

Aktivitet	**Tid**

Tids- og ressursplaner

Navn	Planlagt tidsbruk (dagsverk i perioden)	Evt. usikre faktorer
Prosjektleder	ca30% stilling over ett år	

Budsjett- og finansieringsplan

Budsjett		Finansieringsplan	
Kostnadsart (Hovedposter)	NOK	Kilde	NOK
Koordinering	240000	Egenandel kommunene	30000
Kurs rollemoddeller	30000	Sparebanken	30000
Reise rollemodeller	20000	KRD	180000
Trykking jobbaviser	30000	NHO	20000
Materiell	10000	TFK /Innovasjon Norge	100000
Kontor, drift	20000		
SUM	360000	SUM	360000

Kommentarer:

8. Kontrakter og avtaler

Dato: ..... Prosjektleder_____
(Signatur)

Godkjent:
Dato: ..... Prosjektansv._____
(Signatur)

Sak 42/2013 Det framtidige tenestetilbodet ved sjukehusa i Telemark.

Bakgrunn:
I e-post av 27. september 2013 frå Sykehuset Telemark HF vert kommunane orientert om prosjektet *"Utviklingsplan 2014 – 2016"*, gjeldande det framtidige tenestetilbodet ved sjukehusa i Telemark. Målsettinga for prosjektet er å utvikle eit bærekraftig og godt sjukehustilbod for heile Telemark.
Prosjektet presenterer 3 ulike modellar/scenario:

- *No-situasjonen*
- *Mellomsituasjonen*
- *Modernisert modell*

Styret i helseforetaket skal etter planen evaluere desse 3 modellane og kome med ei tilråding som skal leggast fram for høyring. Endeleg styrehandsaming skal etter planen skje i møte 26. mars 2014.

Saken vert med dette lagt fram for nærare drøfting.

Trykk her er lenke til utviklingsplan 2014-2016

Emne: VS: Sykehuset Telemark legger fram mulige modeller for framtidas sykehustilbud i Telemark
Dato: mandag 30. september 2013 kl. 09:11:33 sentraleuropeisk sommertid
Fra: Torstein Tveito
Til: 'Kjell Gunnar Heggenes'

Fra: Post Kviteseid Kommune
Sendt: 27. september 2013 09:43
Til: Torstein Tveito; Hans Bakke; Olav Kaasa
Emne: VS: Sykehuset Telemark legger fram mulige modeller for framtidas sykehustilbud i Telemark

---

Fra: Else Jorunn Saga [mailto:elssag@sthf.no]
Sendt: 27. september 2013 09:30
Til: tore.marthinsen@bamble.kommune.no; postmottak@bamble.kommune.no; postmottak@bo.kommune.no; jorn.knudsen@drangedal.kommune.no; postmottak@drangedal.kommune.no; postmottak@fyresdal.kommune.no; ketil.kiland@fyresdal.kommune.no; postmottak@hjartdal.kommune.no; runde.engehult@hjartdal.kommune.no; post@kragero.kommune.no; ole.magnus.stensrud@kragero.kommune.no; Hans Bakke; Post Kviteseid Kommune; sverre.seter@nissedal.kommune.no; info@nissedal.kommune.no; bjorn.andersen@nome.kommune.no; postmottak@notodden.kommune.no; magnus.mathisen@notodden.kommune.no; per.wold@porsgrunn.kommune.no; postmottak@nome.kommune.no; postmottak@porsgrunn.kommune.no; postmottak@sauherad.kommune.no; hans.erik.utne@sauherad.kommune.no; post@seljord.kommune.no; per.dehli@seljord.kommune.no; post@siljan.kommune.no; jse@siljan.kommune.no; skien.postmottak@skien.kommune.no; knut.wille@skien.kommune.no; rune.lodoen@tinn.kommune.no; postmottak@tinn.kommune.no; Postmottak Tokke; therese.hauger@tokke.komme.no; Hans Kristian Lehmann; postmottak; post@t-fk.no; evy-anni.evensen@t-fk.no; Arne Vinje; Bjørn Tveito Lundefaret, Nome; Erik Skjervagen, Fyresdal; Gunn Berit Rygg Holmelid; Halvor Homme, Nissedal; Hans Sundsvalen, Sauherad; Hedda Foss Five, Skien; Hilde Alice Vågslid; Jon Pieter Fløtlo, Bamble; Jørn Christensen, Notodden; Karianne Sydtveit Reiten, Drangedal; Kåre Preben Hegland, Kragerø; Olav Kasland; Solveig Sundbø Abrahamsen, Seljord; Steinar Bergsland, Tinn; Sven Tore Løkslid, Hjartdal; Terje Riis-Johansen, Telemark fylkeskommune; Torstein Tveito; Øystein Beyer, Porsgrunn
Kopi: Frank Olav Hvaal; Bess Margrethe Frøyshov
Emne: Sykehuset Telemark legger fram mulige modeller for framtidas sykehustilbud i Telemark

Til ordfører og rådmann i kommuner i Telemark

Sykehuset Telemark har de siste månedene arbeidet med prosjektet Utviklingsplan 2014-2016. Dette prosjektet skal munne ut i en anbefaling til styret om fremtidig tjenestetilbud ved Sykehuset Telemark HF. Det anbefalte tjenestetilbudet skal gi gode, trygge og likeverdige helsetjenester ved å innfri faglige krav og anbefalinger, gi helsetjenester av høy kvalitet og møte framtidas rammebetingelser for spesialisthelsetjenesten i Telemark. Prosjektet er bredt anlagt og seks delprosjekter har siden mai jobbet med innsamling av fakta og vurderinger. Arbeidet har nå kommet dit at prosjektet er klar for å legge fram tre ulike modeller/scenarioer for framtidas sykehustilbud. Disse scenarioene skal i de neste ukene evalueres med hensyn til pasientsikkerhet, faglig robusthet, kvalitet og de rammebetingelsene som råder. Deretter vil styrets anbefaling legges fram til en omfattende høring i fylket.

Scenarioene blir presentert på et allmøte ved Sykehuset Telemark fredag 27.09.2013 kl. 1430-1530. Prosjektledelsen legger fram presentasjonen i konferansesenteret ved Sykehuset Telemark i Skien, møterom Vrangfoss, med videooverføring til sykehusets lokasjoner i Kragerø, Porsgrunn, Notodden, Seljord og Rjukan.

Pressen inviteres til å delta på allmøtet under presentasjonen, og vi anser det som sannsynlig at også dere i kommunene vil kunne bli kontaktet av presse/media for kommentarer til innholdet i fredagens

framlegg.

Presentasjonen vil bli publisert på Sykehuset Telemarks hjemmeside/ Utviklingsplan 2014-2016, Vi planlegger framtidas sykehustilbud! umiddelbart etter allmøtet.

For prosjektledelsen er det prosjektleder Frank Hvaal som er kontaktperson, mobil 90897198.

Med vennlig hilsen

Else Jorunn Saga
Kommunikasjonssjef

Telefon: 35003639 Mobil: 91644055

Sykehuset Telemark HF
Tlf: 35003500
www.sthf.no

Sak 43/2013 Justering av budsjett 2013 for Vest-Telemarkrådet.

Bakgrunn:
I rådsmøte 27. november 2012 handsama Vest-Telemarkrådet forslag til budsjett 2013. Budsjettet er spesifisert i 7 postar og har ei total ramme på kr. 4 076 000,-.

Som ein del av prosessen med formalisering av Vest-Telemarkrådet som § 27-samarbeid og overgang frå rekneskapsloven til kommuneloven, er det innført nye rekneskapsrutiner og lagt betre grunnlag for budsjettarbeidet. Vi er i ei fase der vi haustar erfaring og legg grunnlag for seinare år.
Som eit ledd i dette arbeidet legg vi no fram forslag til justert budsjettet for 2013. Budsjettforslaget med nærare kommentarar ligg som vedlegg til saken.

Forslag til vedtak:
Vest-Telemarkrådet godkjenner det framlagte forslaget til justert budsjett for 2013.

Vest-Telemarkrådet

Justert budsjett 2013 for Vest-Telemarkrådet

	Oppgåve	Budsjett	Endring	Nytt budsjett
1	Sekretariat og sakshandsaming for Rådet	1500000		1500000
2	Etablererkontoret	420000		420000
3	Prosjektadministrasjon	600000	-495000	105000
4	Regionale fora og utval	300000	125000	425000
5	Kommunikasjonsplan med bygdelivsvertskap	500000	370000	870000
6	IKT	356000		356000
7	Konferansar og tiltak	400000		400000
	Total driftsramme 2013	**4076000**		**4076000**

Innleiing – om budsjettjusteringane

Vest-Telemarkrådet er inne i ei innkjøringsfase for ny modell for drift. Det er ført rekneskap etter kommunelovas rekneskapsprinsipp, og innkjøringsprosessen har vore noko krevjande for administrasjonen, men det ser ut som arbeidet fører fram til godt oversiktlege rekneskap.

Rekneskapen er sett opp på prosjekt med nummerering, og enkelte av oppgåvene i budsjettet har fleire "under-postar". Dette har vore hensiktsmessig for best mogleg å kunne få oversikt på aktivitet og ressursbruken.

Dei tilsette har ført timelister under dei ulike oppgåvene for å best sjå om ein fyljer den planlagte balansen mellom arbeidsoppgåver i administrasjonen. Budsjettjusteringane er basert på lønsfordeling, faktiske kostnadar og budsjetterte postar for heile 2013.

Dette justerte budsjettet er sett opp på grunnlag av avvik mellom budsjett og faktisk aktivitet i Vest-Telemarkrådet.

Postane i budsjettet

1 – Sekretariat og sakshandsaming for Rådet omfattar kostnader til drift av rådet, løn til regionrådsleiar og ytterlegare sakshandsamingskapasitet. Dei seinare åra har arbeidet knytt til rådet auka i omfang. Dette gjeld talet på saker og sakshandsaminga av desse, samarbeid med kommunane, dei øvrige regionane, fylkeskommune og statlege etatar. Ein ser at arbeidet med å representere regionen i ulike samanhangar og er viktig for å gje Vest-Telemark påverknad på utviklinga.

Status 08.10.2013:

Budsjettet haldast uendra. Aktiviteten er slik ein har planlagt.

2 – Etablererkontoret er ein førstelineteneste retta mot etablering av nye veksemder i Vest-Telemark. Tenesten er eit samarbeid mellom Vest-Telemarkkommunane, NAV og Innovasjon Norge. Totalt budsjett for etablererkontoret er på 820.000,- kr, der Nav bidreg med 100.000,- og Innovasjon Norge med 300.000,- kr. Vest-Telemark Næringsutvikling AS (VTNU) har ansvaret for etablererkontoret i Vest-Telemark. Kostnadane på 420.000,- vert overført som tilskot til VTNU i sin heilskap.

Status 08.10.2013:

Det er ingen endring i avtala med VTNU. VTR er med på arbeidet som TFK har for framtidig organisering av etablererkontora i Telemark. Det er skissert at ordninga vert uendra ut 2014, og VTNU har fast overføring for tenesta på 420.000,- kr.

Budsjettet haldast uendra. Aktiviteten er slik ein har planlagt.

3 – Prosjektadministrasjon er knytt til arbeidet med Strategisk Næringsplan for Vest-Telemark (SNP), Prosjektutvikling for VT-regionen og Infrastrukturutvikling. Kostnadane dekker løn til tilsette, prosjekttilsette/mellombels tilsette og kjøp av tenester.

Status 08.10.2013:

Det er ikkje finansiert eller starta opp nye regionale prosjekt i 2013. Det fører til ei omprioritering av prosjektmidlane. Hovudgrunn er organisatoriske endringar og at det er sett på "bremsene" etter ein lang periode med høg prosjektaktivitet – særleg knytt til Strategisk Næringsplan for Vest-Telemark.

Budsjettet vert endra, frå 600.000 til 105.000 . Det er trong til inndekning på andre område som ser ut til å få meirforbruk i høve til opprinneleg budsjett (regionale fora: 125.000 og kommunikasjonsplan med bygelivsmeklar :370.000).

4 – Regionale fora og utval tek sikte på å løyse faste oppgåver ved organisering og bevertning av viktige møtearenaer. I dag er ei rekke grupper samla i kraft av oppgåver knytt til SNP, og andre er oppretta som gode samarbeidsfora. For å sikre at ein kan halde fram med desse viktige arenaene tar VTR høgde for å organisere desse med avsett budsjettpost. Ein nemner fylgjande grupper:

- Næringskollegiet (Næringssjefane i kommunane, VTNU og VTNF)
- Reiselivsansvarlege (tilsette i kommunane med ansvar for reiselivsarbeid)
- TellUS-forum (organiserast gjennom dei reiselivsansvarlege?)
- Web-samarbeid / regional deltaking i webforum

Det er truleg at ein ser trong til å oppretthalde eller opprette andre faste møtefora, og budsjettposten skal bidra til å løyse desse. Midlane kan dekke løn til tilsette i VTR, innleigde tenester for organisering, tilskot til felles reiselivskoordinator, bevertning på møte ol.

Ein ynskjer å stø opp om felles reiselivssatsing, og administrasjonen i VTR foreslår tilskot til ei felles satsing medan den nasjonale og Fylkeskommunale organiseringa pågår.

Status 08.10.2013:

Denne posten er dela opp i fleire deler – og har utvikla seg i takt med at behova har blitt klarlagt. Fleire av områda har tidlegare levd eit "lykkeleg prosjektliv", men har trong for å fastsettast i drift. Oversikten syner prosjektnummera frå rekneskapen. Det har vore ein god øving å synleggjere ulike roller som no fell på VTR som fjølge av ny organisering.

141 Næringskolegiet i Vest-Telemark
142 Reiseliv
143 TellUS-forum
144 VTNF
145 Rådmannsmøte
146 Regionråd Telemark
147 WEB-forum
148 Origo

Posten har følgjande forventa budsjettfordeling:
14 – 100.167,- *(Fast løn for tilsette og kostnadar knytt til møteverksemd.)*
141 – 51.203,- (abonnement på Tilskuddsportalen.no og kurs for søknadsskriving)
142 – 51.753,- (noko samanblanda med post 143. Knytt til konkrete oppgåver)
143 – 44.602,- (innleie av Tone Reinholt og halvårleg lisens for 5 av kommunane)
144 – 150.000,- (frå vedtatt løyving/budsjett)
145 – 1.815 (møteverksemd)
148 – 30.000 (årleg lisens)

Vest-Telemark Næringsforum har fått tildelt 150.000,- kr frå posten. Det er knytt møteverksemd og løn til fast tilsette, kostnadar til lisensar og innleie av eksterne i denne posten. Samstundes er det forskotert mellom anna TellUS-lisens som i hovudsak vert tilbakebetalt av kommunane.
Organiseringa av TellUS-forum (p.nr.: 143, kr 44.602,-) er ei av sakene som ein ikkje har hatt grunnlag for å budsjettere i opphavleg budsjett.

Budsjettert meirforbruk: **125.000,- kr**

Inndekning frå prosjektadministrasjon. Nytt budsjett: **425.000,- kr**

5 – Kommunikasjonsplan med bygdelivsvertskap er ei samla satsing for å styrke felles identitet og samkjensle og samstundes aktivt rette seg mot personar som ynskjer å etablere seg eller er etablert i Vest-Telemark. Kommunikasjonsplanen skisserer målretta tiltak for å være aktiv på digital kommunikasjon. Samstundes inneber dette vertskap for tilflyttarar og ivaretek nokre av dei viktigaste funksjonane til bygdelivsmeklaren. Midlane skal dekke løn til webredaktør eller tilskot til teneste frå ekstern leverandør.

Status 08.10.2013:

Arbeidet med å synleggjere Vest-Telemark på nett, saman med å finne ei god løysing på bydelivsvertskap for heile regionen har vore krevjande. Det er tilsett ein person som skal fylle mange roller, og denne kjem inn halvvegs i året. Oppstartstid og innkjøring har ført til ein har jobba noko "dobbelt opp" for å sikre opplæring og at oppgåvene vert løyst.

Kostnadane knytt til annonsering og utlysing etter ny medarbeidar, samt tidsbruk knytt til dette er sett på denne posten i 2013 – noko som sjølvsagt ikkje vert naudsynt i 2014.

Budsjett for heile 2013 summerast med fyljande fordeling:

- 250.000 – overgangsordning, avtale av drift frå VTNU (fyrste halvår 2013)
- 524.672 - Løn og sosiale kostnadar for tilsette (inklusiv opplæring og arbeid med tilsetting)
- 93.091 – Annonser og kostnadar knytt til tilsetting, server-leige, utstyr til ny-tilsett

Budsjettert meirforbruk: **370.000,- kr**
Inndekning frå prosjektadministrasjon. Nytt budsjett: **870.000,- kr**

6 – IKT er ei teneste som inngår i den nye IKT-strategien for Vest-Telemark. Oppgåvene skal løysast innanfor rådets budsjett, men omfang og arbeidsoppgåver for administrasjonen i VTR er ikkje fastsett. Ein ser for seg at 2013 vert eit år med etablering av dei nye arbeidsoppgåvene, og at midlane frå budsjettet skal dekke løn til tilsette, prosjekttilsette/mellombels tilsette og kjøp av tenester.

Status 08.10.2013:

Budsjettet haldast uendra. Aktiviteten er slik ein har planlagt.

7 – Konferansar og tiltak skal dekke tilskot til gjennomføring av arrangement som VTR fastsett. Det er tidligare gitt tilskot til VTNF med kr 200.000, Vest-Telemarkkonferansen med kr 100.000, og Vest-Telemarktreffet med kr 100.000.

Status 08.10.2013:

Budsjettet haldast uendra. Fylgjande poster er sett opp innafor dette budsjettet:

- Kostnad for 20-års jubileet er estimert til 100.000
- Kostnad for jubileums-skriv er sett til 65.000
- Vest-telemarkkonferansen 100.000

Ein ser at det kan være kostnadar knytt til planlagt aktivitet som krev noko u-disponerte midlar for å sikre god gjennomføring.

FINANSIERING - 2013	**kr 4 076 000**
TUF:	kr 2 038 000
Prosentvis fordeling mellom kommunane:	kr 1 019 000
Fast fordeling mellom kommunane:	kr 1 019 000

Fordeling av kommunal andel

	Fast fordeling	%-vis innbygg.	%-andel	Totalt for 2013
Fyresdal	kr 169 833	9,36 %	kr 95 378	kr 265 212
Nissedal	kr 169 833	10,05 %	kr 102 410	kr 272 243
Kviteseid	kr 169 833	17,52 %	kr 178 529	kr 348 362
Seljord	kr 169 833	20,84 %	kr 212 360	kr 382 193
Tokke	kr 169 833	16,13 %	kr 164 365	kr 334 198
Vinje	kr 169 833	26,10 %	kr 265 959	kr 435 792
Vest-Telemark	**kr 1 019 000**	**100,00 %**	**kr 1 019 000**	**kr 2 038 000**

Sak 44/2013 Forslag til opplegg/kostnadsoverslag for markering av 20-årsjubiléum VTR.

Bakgrunn:
I møte 27. august 2013 vedtok Vest-Telemarkrådet å utsette markeringa av 20-årsjubiléet og såg gjerne at dette kunne kombinerast med den komande Vest-Telemarkkonferansen i februar 2014. Administrasjonen fekk i oppdrag å legge fram forslag til opplegg og kostnadsoverslag til komande rådsmøte.
Etter møte i arbeidsgruppa for Vest-Telemarkkonferansen 30. september er konferansen no under planlegging, og det er slått fast at jubiléumsmarkeringa vil skje i samband med denne.

Tittel på konferansen, foredragshaldarar, program er så langt ikkje klårlagt. Karl Torstein Hetland ved ressurssenteret på Dalen har, som i tidlegare år ei god hand om oppdraget, og det er planlagt nytt møte i arbeidsgruppa 24. oktober. Det er såleis føremålstenleg å utsette saken til rådsmøtet 19. november.

Forslag til vedtak:
Vest-Telemarkrådet viser til tidlegare vedtak omkring opplegg og kostnadsoverslag for jubiléumsmarkeringa, og utset saken til rådsmøtet 19. november.

Sak 45/2013 Forslag til møtekalender 2014

Bakgrunn:
Det vert no lagt fram forslag til møtekalender 2014 for Vest-Telemarkrådet.
Vi viser spesielt til at vi foreslår eit rådsmøte/styremøte 6. februar i samband med Vest-Telemark-konferansen der Rådet skal handsame rekneskapen for 2013.
Tilsvarande foreslår vi å flytte møtet i Tinget som normalt vert halde i juni fram til 29. april.
Dette for å stette krava til fristar som fylgjer av §27- samarbeidet og reglane i kommuneloven.

Forslag til vedtak:
Vest-Telemarkrådet godkjenner det framlagte forslaget til møtekalender for 2014.

Sak 45/2013 Forslag til møtekalender 2014 for Vest- Telemarkrådet og AU.

Tysdag 7. januar Arbeidsutvalet
Tysdag 21. januar Rådsmøte

Torsdag 6. februar Rådsmøte/Vest-Telemarkkonferansen
Quality Straand Hotel

Tysdag 4. mars Arbeidsutvalet
Tysdag 18. mars Rådsmøte

Tysdag 29. april Møte i Tinget

Tysdag 6. mai Arbeidsutvalet
Tysdag 20. mai Rådsmøte

Tysdag 12. august Arbeidsutvalet
Tysdag 26. august Rådsmøte

Tysdag 30. november Arbeidsutvalet
Tysdag 14. oktober Rådsmøte

Tysdag 4. november Arbeidsutvalet
Tysdag 18. november Rådsmøte

Tysdag 2. desember Møte i Tinget

Sak 46/2013 Forslag til sakliste for møte i Vest-Telemarktinget 3. desember

Bakgrunn:
Ein legg no fram forslag til sakliste for komande møte i Vest-Telemarktinget, og har fylgjande merknader til dei ulike sakene:

Sak 15/2013 Rapport arbeidsprogrammet.
Rapport i høve til arbeidsprogrammet 2012 – 2013 vil etter tidlegare vedtak fokusere på 2-3 aktuelle saker. Vi legg opp til innspel og nærare drøftingar på rådsmøtet 15. oktober.

Sak 16/2013 Forslag til arbeidsprogram for perioden 2014 – 2015.
Gjeldande arbeidsprogram er utgangspunkt for nærare drøfting i møtet.

Sak 17/2013 Forslag til budsjett 2014.
Forslag til budsjett 2014 vert lagt fram som sak i rådsmøtet 19. november. Etter handsaming der vert budsjettforslaget gjenstand for endelege handsaming i Tinget 3. desember.

Sak 18/2013 Val av regionordførar og regionvaraordførar.
I tråd med vedtektene skal Tinget velje regionordførar og regionvaraordførar for komade 2-årsperiode. Valkomitéen vil legge fram forslag med tanke på handsaming 3. desember.

Sak 19/2013 Arbeidsintegrering, orientering og mogleg bedriftsbesøk ved brødrene London sitt anlegg i Vrådal.
På bakgrunn av spanande initiativ i regi av brødrene London/NAV foreslår vi at medlemmene av Vest-Telemarktinget får ei nærare orientering og evt. omvisning på anlegget i Vrådal 3. desember. Spørsmål som melder seg: Skal VTR ta utfordringa om eit vidare engasjement i saken ?

Sakliste

12/2013 Opprop

13/2013 Godkjenning av innkalling og sakliste

14/2013 Val av 1 person til å skrive under protokollen i lag med møteleiar

15/2013 Arbeidsprogram 2012 – 2013, rapport pr. desember 2013

16/2013 Forslag til arbeidsprogram for Vest-Telemarkrådet 2014 - 2015

17/2013 Forslag til budsjett 2014 for Vest-Telemarkrådet

18/2013 Val av regionordførar og regionvaraordførar for perioden 2014 – 2015 og fastsetjing av godtgjersle for desse
Val av valnemnd for perioden 2014 - 2015

19/2013 Arbeidsintegrering, orientering og mogleg bedriftsbesøk på brødrene London sitt anlegg i Vrådal

Vedteke arbeidsprogram for Vest-Telemarkrådet 2012 – 2013.

VISJON: VEST-TELEMARK - EIN LEVANDE REGION
Vest-Telemark skal vera ein levande region der opparbeidd identitet og kultur vert vidareført saman med innovasjon og nyskaping. Gjennom samhandling over kommunegrenser skal vi gjere regionen attraktiv for busetnad, arbeid og oppleving.

Mål 1 Oppretthalde og auke folketalet og busetnaden i heile Vest-Telemark
Tiltak:

- Auke dei unge si sjølvkjensle og tilknyting til distriktet, og stimulere til entreprenørskap
- Vidareføre arbeidet med utvikling av regionens attraksjonskraft og bulyst.
- Vidareutvikle Vest-Telemark som ein attraktiv arbeidsmarknadsregion.
- Stimulere til rekruttering av arbeidskraft
- Nytte samhandlingsreformen til å få best mogleg helsetilbod i regionen
- Etablere eit Vest-Telemark Ungdomsråd

Mål 2 Sterk regional samkjensle og styrka Vest-Telemarkidentitet
Tiltak:

- Stø opp om kulturtiltak som fremjar kjennskap, identitet og samhandling
- Vidareutvikle samhandling kring marknadsføringstiltak som fremjar kjennskap til regionens kultur og identitet.
- Legge til rette for godt regionalt samarbeid, herunder elektronisk kommunikasjon og informasjonsflyt
- Stimulere til utvikling av nye offensive informasjonsformer tilpassa prioriterte målgrupper.

Mål 3 Vidareutvikling og nyetablering av verksemder i Vest-Telemark
***Tiltak*:**

- Leggje til rette for næringsutvikling med grunnlag i lokale ressursar
- Gjennomføre strategisk næringsplan og landbruksplanen for regionen
- Auke tilgangen på risikokapital og offentlege verkemiddel til regionen
- Styrke og utvikle nærings- og rådgjevingsapparatet i Vest-Telemark
- Tilrettelegging og utvikling av samhandlingstiltak og næringsklynger, med formål å styrke eksisterande næringsliv og stimulere til knoppskyting, nyetablering og innovasjon.
- Oppretthalde og utvikle kompetansemiljø i regionen.

Mål 4 Sikre god infrastruktur i og gjennom Vest-Telemark
Tiltak:

- Vidareutvikle felles strategiar for vegutbygging og skape alliansar for desse.
- Synleggjere regionens transport- og infrastrukturbehov gjennom faktaoppbygging og formidling.
- Arbeide for høgfartsbane over Haukeli
- Utvikling av regionens breibandsstruktur og mobilsamband.

Sak 47/2013 Pilegrimssenter i Røldal – søknad om støtte.

Bakgrunn:
I brev av 10. september 2013 søkjer Odda kommune om støtte frå Vest-Telemarkrådet i samband med realisering av Pilegrimssenter i Røldal.
Kommunen viser i søknaden til Røldal stavkyrkje si betydning som mål for pilkegrimsvandringar frå reformasjonen og heilt fram til 1835, og seinare revitalisering i tråd med nasjonale og internasjonale trendar.

Ein ynskjer at: *"Røldal vert lyft fram til å bli eit Nasjonalt Pilegrimssenter og naturleg kandidat nr to etter Nidaros, med relevante regionale oppgåver."*

Odda kommune vender seg no til kommunane i det "kulturhistoriske nedslagsfeltet" for pilegrimsvandringane til Røldal samt andre aktuelle instanser, herunder Vest-Telemarkrådet. Kommunen grunngjev dette med at der fleire spelar på lag aukar moglegheiten til å bli høyrt. Realisering av pilegrimssenteret inneber eit nybygg til 28 mill. kroner og Odda arbeider ut frå ein førebels finansieringsplan der stat, fylkeskommunar og kommunar tenkjast dekke hhv. 60%, 20 % og 20 %.

Konkret formulerer Odda kommune søknaden slik:
"Odda kommune søker med dette Vest-Telemark regionråd om støtte til realisering av et pilegrimssenter i Rødal, et nybygg ved Røldal stavkyrkje. All økonomisk og verbal støtte vil vera til stor hjelp i det videre arbeidet med å reise et pilegrimssenter ved Røldal stavkyrkje."

Forslag til vedtak:
Vest-Telemarkrådet ser eit mogleg pilegrimssenter som eit viktig kulturhistorisk lyft med betydning også for vår region. Ein vil gjerne stø opp under denne satsinga i form av verbal støtte i dei fora som måtte vera aktuelle for realisering av prosjektet.
Når det gjeld økonomisk stønad er situasjonen at Vest-Telemarkrådet ikkje har budsjett for å kunne imøtekome økonomiske søknader og såleis ikkje er aktuell søkje-instans.

ODDA KOMMUNE

Hardanger

Vest-Telemark regionråd ved Arne Vinje
Vinje kommune, Vinjevegen 192

3890 VINJE

Deres ref.	Arkivsakid-doknr:	2013000142-16	Saksbeh:		Arkivkode	Dato:
	Journalpostid:	2013014701	Telefon:	53 65 40 00	K1 - 223, K2 - D13	10.09.2013

Søknad om støtte fra Vest-Telemark regionråd
Pilegrimssenter i Røldal

Røldal stavkyrkje har vært et viktig pilegrimsmål fra middelalderen av. Pilegrimsvandring til Røldal foregikk uavbrutt gjennom reformasjonen og helt fram til 1835, da nattlige aktiviteter i kirka ble oppdaget og satt en stopper for. Fra begynnelsen av 1990-årene av har tradisjonen blitt revitalisert og utviklet gjennom organiserte vandringer, pilegrimsstevne og midnattsmesse, i tråd med tilsvarende økt interesse for pilegrimsmotivet ute i Europa. Røldal stavkyrkje er den best besøkte kulturattraksjonen i Odda kommune, og har en spennende og mangslungen historie. Kirka er et viktig besøksmål som endepunkt i Nasjonal turistveg Ryfylke.

Ideen om et pilegrimssenter i Røldal ble først tatt opp av Røldal Reiselivslag tidlig på 2000-tallet. Odda kommune har siden arbeidet for å realisere et pilegrimssenter i Røldal. I 2012 ble prosjekt Pilegrimssenter i Røldal avrundet med en arkitektkonkurranse. Vinnerutkastet ble Lund + Slaatto arkitekter AS sitt prosjekt «Treklang». Sluttrapport for prosjektet ble politisk behandlet samme år. Viser til vedlagt sluttrapport og prospekt for vinnerutkastet. Det er opprettet en oppfølgingsgruppe for pilegrimssenteret som arbeider videre for en realisering. Et pilegrimssenter vil kunne avlaste kirka og betjene turister, pilegrimer, menigheten, forskningsmiljø og geistlige, skoleelever og konfirmanter. Prestekontor og turistkontor er videre tenkt inn i bygget.

En realisering av Pilegrimssenter i Røldal vil ha en sterk, regional betydning. Det kulturhistoriske nedslagsfeltet til senteret vil dekke de gamle vandringsveiene til Røldal fra Suldal, Vest-Telemark, Setesdal og Stavanger, m.fl. En ensrettet, nasjonal vekting av Nidaros som pilegrimsmål vil ikke kunne fange opp hverken Røldal eller miljøene rundt på en tilfredsstillende måte. ***Røldal bør løftes fram og bli et Nasjonalt Pilegrimssenter, en naturlig kandidat nummer to etter Nidaros, med relevante, regionale oppgaver.***

Telefaks: 53 65 40 51
Opheimsgata 31
5750 ODDA

Org.nr: 964 967 814
Bankgiro: 3201.50.24584
Innbetaling skatt: 6345.06.12288

Telefon: 53 65 40 00
Telefaks: 53 65 40 51
Epost: epost@odda.kommune.no

www.odda.kommune.no

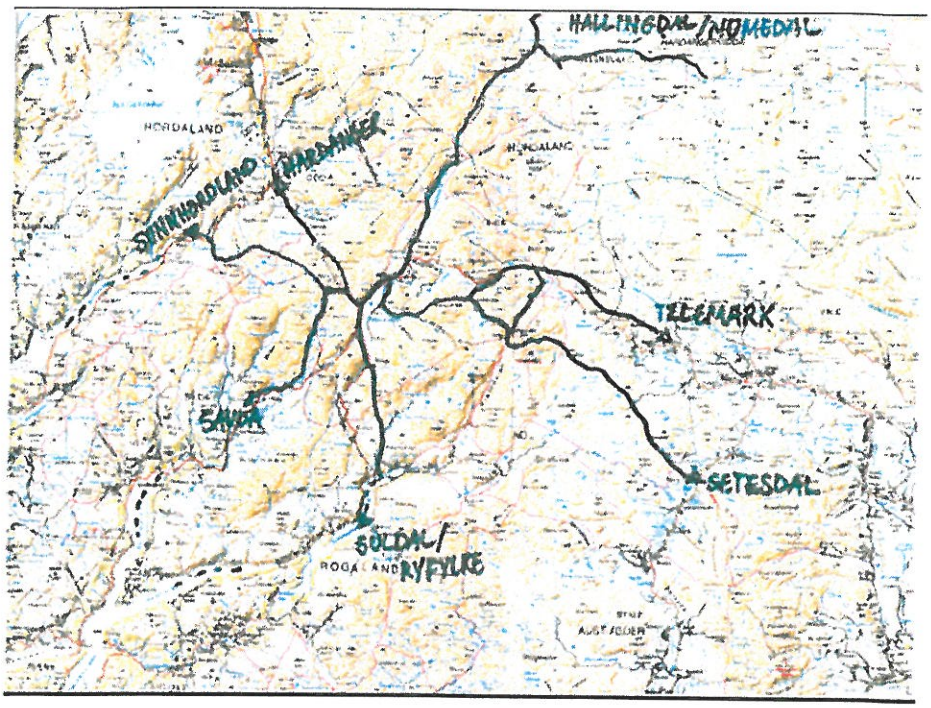

Gamle vandringsveger til Røldal. Illustrasjon: Gunvor Øvregård.

Finansieringen av et pilegrimssenter er et stort arbeid som Odda kommune har påbegynt. For å få drahjelp opp i mot den nasjonale pilegrimssatsingen henvender Odda kommune seg nå til en rekke kommuner i det kulturhistoriske nedslagsfeltet for pilegrimsvandring til Røldal, deriblant Vinje, Tokke, Kviteseid, Seljord med fler. Flere kommuner som spiller på lag vil lettere kunne bli hørt, og kommunene er tilknyttet ulike fylkeskommuner som også kan involveres i finansierings- og markedsføringsarbeid for et felles løft. I tillegg henvender vi oss til Ryfylkefondet, Norsk Hydro, Hardangerrådet og Vest-Telemark regionråd m.fl.

Det tas utgangspunkt i et nybygg til 28 000 000 kroner og en oppfinansiering fram til våren 2016 med beregnet bygging i 2016-2017. Kjøp av tomt kommer utenom.
Odda kommune arbeider ut fra en foreløpig finansieringsplan med en prosentvis fordeling på stat, fylke og kommune i størrelsesorden 60 – 20 – 20. Her kan den kommunale og fylkeskommunale andelen deles mellom flere kommuner, fylkeskommuner og råd, slik at det regionale aspektet ved satsingen synliggjøres.

Odda kommune søker med dette Vest-Telemark regionråd om støtte til realisering av et pilegrimssenter i Røldal, et nybygg ved Røldal stavkyrkje. All økonomisk og verbal støtte vil være til stor hjelp i det videre arbeidet med å reise et pilegrimssenter ved Røldal stavkyrkje.

Vennlig hilsen

John Opdal
Ordfører

Vedlegg:

1. Sluttrapport fra prosjekt Pilegrimssenter i Røldal 2002-2012
2. Vinnerprospektet Treklang av Lund + Slaatto arkitekter AS

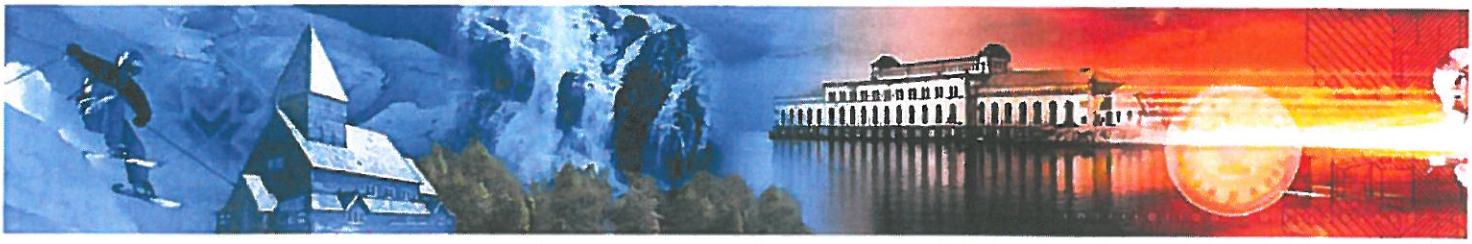

Prosjekt Pilegrimssenter i Røldal

Sluttrapport 2002 - 2012

Mai 2012

Votivgaver fra Røldal stavkirke ved Bergen museum

Innhold

Stoffet i denne rapporten er tredelt:

Historikken gjennomgås i **del 1**, styringsgruppas hovedkonklusjoner tas opp i **del 2**, og vedleggene, dokumentgrunnlaget, utgjør **del 3**, den tyngste delen.

1. Historikk, side 3 – 27:
   - Fra 2002 til 2008
   - 2009 – 2012 år for år

2. Gjennomgang av styringsgruppas hovedkonklusjoner, side 27 – 32.

3. Vedlegg, de ulike rapportene og uttalelsene gruppas konklusjoner bygger på.

0. Sammendrag

Denne rapporten er utformet som et grunnlag for å fatte politiske beslutninger rundt realiseringen av et pilegrimssenter ved Røldal stavkirke. Dokumentet er vedlegg til politisk sak i Odda kommune om avslutning av prosjekt Pilegrimssenter i Røldal forsommeren 2012.

Rapporten inneholder historikk fra og med forstudien i 2002 med hovedvekt på de konklusjonene som styringsgruppa har kommet fram til i perioden 2008 - 2012 knyttet til organisasjonsform, vedtekter, aksjonæravtale, arkitektkonkurranse, etablering og drift.

1. Historikk

1.1 Bakgrunn. Røldal som pilegrimsmål

Røldal stavkirke var Norges nest mest besøkte pilegrimsmål under middelalderen. Bare Nidarosdomen hadde større tilstrømning av pilegrimer. Årsaken til valfarten til Røldal var troen på stavkirkens helbredende krusifiks som svettet undergjørende dråper, spesielt på Jonsokaften.
Pilegrimsvandringene ble forbudt da reformasjonen kom til Norge i 1537. Likevel fortsatte valfarten til Røldal helt frem til 1835. I begynnelsen av 1990-årene ble pilegrimstradisjonen tatt opp igjen med lokal vandring i forkant av midnattsmessen i forbindelse med den nye Røldalsmarknaden.

Røldal stavkirke er i dag den best besøkte *kultur*attraksjonen i Odda kommune. Det reiselivsmessige utviklingspotensialet i Røldal har spesielt vært identifisert som opplevelser knyttet til ski, fjell og vidde, samt middelalderkultur knyttet til stavkirken. Et pilegrimssenter vil kunne bli en helårsattraksjon med særlig stor aktivitet i sommerhalvåret. En rekke aktører har stilt seg sterkt bak prosjektarbeidet. Hordaland fylkeskommune har politisk og administrativt gitt prosjektet uvurderlig drahjelp på veien, både faglig, moralsk og økonomisk.

1.2 Oversikt over prosjektorganisering fra start til slutt

2002 – 2004:
Forstudie ved prosjektleder Rolf Akselsen. Reiselivsprosjekt lokalt i Røldal.

2004 – 2005:
Forprosjekt med prosjektgruppe lokalt i Røldal.

2006 – 2007:
Kommunalt prosjekt, fortsatt i en forprosjektfase.

2008:
Forprosjektet avsluttet ved politisk sak i november. Opprettelse av hovedprosjekt og styringsgruppe.

2009 – 2012:
Hovedprosjekt med styringsgruppe.

1.3 Aktivitet i prosjektperioden 2002-2008. Forstudie – forprosjekt – opprettelse av hovedprosjekt.

En forstudie ble startet i 2002 for å undersøke produktkonsept og inntektspotensiale ved et økomuseum/dokumentasjonssenter viet pilegrimshistorien i Røldal. Siden kom et forprosjekt i gang; oppdragsgiver her var Røldal bygdemuseum. Rolf Akselsen ble engasjert som prosjektleder.

Den "opprinnelige", lokale prosjektgruppa bestod av:
- Gunvor Øvregård (Røldal bygdemuseum)
- Bjørn Bakke (kirkeverge) t.o.m. 2005
- Nina Kongtorp (kultur, Odda kommune)
- Oddbjørn Lynghammar (Røldal reiselivslag)
- Dagny Erdal Seim (Røldal reiselivslag)
- Lars O. Seim (Røldal sokneråd)
- Svein Gjørv (Røldal sokneråd)
- Margit Gjørv (Røldal bygdemuseum)
- Andreas Vassal (kapellan i Røldal til 2004.) Fra 2005: Sokne-og pilegrimsprest Arne S. Nataas.

Det ble skrevet ulike dokumenter i prosessen hvor et framtidig pilegrimssenter ble definert som attraksjon:

Innhold forstudie arbeidsnotat 1:
Mål: få etablert et Pilegrimssenter i Røldal.
Hovedbudskap: Svare på spørsmålet "Hvem var pilegrimene, hvorfor vandret de og hva var det spesielle med Røldal?"
Sentrale historier og gjenstander.
Produkt-/markedspotensialet til et senter: ca. 20-25 000 besøkende årlig. Gjennomsnittspris billetter kr. 50;. Inntekt kr. 760.000 - 1.225.000 pr. år.
Innhold: Økomuseum/dokumentasjonssenter med billedspill og årlig jonsokspel m. guiding.

Innhold forstudie arbeidsnotat 2:
Historiene er det viktigste ved attraksjonsutvikling.
Senteret skal fungere i skjæringspunktet mellom kirken, museet og reiselivet. Dekke disses interesser.
Primære aktører: Reiselivslaget, museet, kirken/menigheten, kommunen, Riksantikvaren.
Oppgaver: videreutvikle utstillinger, dokumentere historier, bevare/formidle kulturminner, formidle historier, billettsalg, markedsføring, personalansvar.
Drift: underlagt museet. Det ansettes en daglig leder for senteret og museet som rapporterer til styret.
Opprette "rådgivende faggruppe" (ved drift) m. kirke, konservator, formidl. ekspert og en markedsfører.
Arealbehov: 300-400 kvadratmeter. Magasin, utstillingsrom, billedspill.

Invest.behov:10 mill. 1/3 fordelt på lokale, fylke, stat. Driften kan betjene et lån på 1 mill.
Kostnad forprosjekt: 341.800; (354.800 inkl. mva?)
Forprosjekt var finansiert slik: Odda kommune 43.300 + 10.000, Hordaland fylke 50.000, Røldal Sokneråd 20.000, Næringsfondet for Røldal 36.600 (+det samme når sluttført)

Innhold prosjektplan forprosjekt:
Økonomisk ringvirkning for lokalsamfunnet anslås til 12 mill. kroner pr. år.
Lokalisering av tomt. (Må avklares med Riksantikvaren.)
Milepæler: arkitekttegning med forslag til innhold (skisser), investeringskalkylen, avslutning av finansieringsarbeidet. Beslutningspunkt etter investeringskalkyle.

Odda kommune ved kulturadministrasjonen tok over prosjektledelsen etter forespørsel fra lokal prosjektgruppe fra januar -06 til desember -07 i første omgang. I mars 2006 stilte Utviklingskomiteen seg støttende bak prosjektet gjennom politisk vedtak.
Lars O. Seim ble utpekt som politisk representant i prosjektgruppa ut valgbolken.

1.3.1 Mandat for forprosjektet

Mandat, UTK-sak nr. 16/06. Pilegrimssenter i Røldal:
Utarbeiding av framlegg til vedtekter og selskapsform / eigedomsstruktur – evt. og framlegg til fysisk lokalisering inkl. avvegingar i høve til kyrkje / kyrkjegard, romprogram / funksjonsfordeling evt. og i høve til planverk som reguleringsplan.
Odda kommune disponerer arbeidskraft til denne fasen gjennom etablerte stillingar og evt. ved konkrete løyvingar. I denne fasen held prosjektgruppa/ referansegruppa fram slik den er samansett. Når dette er utgreidd går saka via komite (-ar) til kommunestyret. Med eit stadfestande vedtak i kommunestyret vert det så gjennomført eit formelt skipingsmøte av pilegrimssenteret og etablert eit formelt styre i samsvar med vedtekne vedtekter og målsetting.

1.3.2 Arbeidet med forprosjektet i 2004-2005 førte til:
- Lokaliseringsforslag og kontakt med aktuell grunneier.
- Støtte fra fylkeskommunen til forprosjekt.
- Arbeidsseminar og attraksjonsutvikling.

1.3.3 Arbeidet med forprosjektet i 2006-2007 førte til:
- En prosjektplan – høring.
- Stadfesting av foreslått plassering av et nybygg vest for kirka
- En kartlegging og fotografering/fotoinnsamling av de fleste, kjente gjenstander fra Røldal stavkirke ved norske museer
- Arbeid i forhold til framtidig billedspill i 2006
- En befaring med Riksantikvaren i november 2007
- Et foreløpig utkast til vedtekter

- Et godt og nyttig samarbeid med Urban Rabbe arkitekter ved Sondof Rabbe, som ble hentet inn som konsulent for prosjektgruppa
- Modell utformet over kirke, kirkegård og tilsluttende områder
- Et første forslag til romprogram og funksjonsfordeling utformet i 2005. Kirkelige elementer som gravferdsfunksjoner var lenge et diskusjonstema, og ble satt som en forutsetning for kirkelig deltakelse, mens kommunen var skeptisk. Tanken modnet i etterkant, og funksjoner nødvendige for sokneråd og kirke ble inkorporert i romprogrammet.
- Forespørsel sendt Hordaland fylkeskommune om en kontaktperson for prosjektet – dette ble til et styringsgruppemedlem da prosjektgruppa gikk over til å være en styringsgruppe i 2008.

1.3.3.1 Oppsummering fra befaringsmøte med Riksantikvaren 27.11.07

RA konkluderer:
- Kirka er lav. Selv en 2-etasjes bygning vil bli for høy/tett.
- Ved Borgund gikk diskusjonene på hvor nært og hvor langt unna nybygget kunne ligge.
- Det er et klart, antikvarisk ønske at landskapsrommet rundt kirka skal være åpent.
- RA ser på samlokalisering/sambruk som hensiktsmessig og positivt. Dette er fortsatt soknekirke, men ved større aktiviteter kan man argumentere for å bruke nybygget.
- Benytte sjansen til å samtidig ordne strukturen rundt campingplassen. Samordne planen med campingeieren.
- Volumet må presses kompakt sammen.
- Parkering og snuplass/avstiging fra buss kan skilles ad.
- Det er viktig å ha redskapsrom, og dekke alle funksjonene nå, slik at vi ikke blir nødt til å sette opp en ekstra redskapsbod senere.
- Dette møtet må regnes som en brainstorming. Ikke vedtak nå. Saken må drøftes internt i Riksantikvaren; det er mange forhold å ta hensyn til.

Oppsummering:
- Riksantikvaren mener at det gruppa har kommet fram til så langt er fornuftig.
- Det er flott at gruppa har arbeidet og tenkt en god stund – ikke forhastet seg.
- Det er veldig bra at gruppa har innhentet konsulenthjelp fra arkitekt i prosessen.
- Det er viktig og flott med lokal oppslutning.
- Det vil bli mange ledd i prosessen. Ballen vil spilles fram og tilbake mellom RA og gruppa en del ganger.

1.3.4 Videre arbeid med statlige organer

Etter dette befaringsmøtet med Riksantikvaren ble det en lang venteperiode på avklarende svar fram til høsten 2008, da vi fikk fortgang i saken etter initiativ fra daværende biskop i Bjørgvin, Ole D. Hagesæther.

En delegasjon fra Røldalsbygda, Telemark og Odda kommune ved ordfører reiste til Oslo 1. oktober 2008 sammen med biskopen og stiftsdirektøren til møter med Riksantikvaren (RA) og Per Kvistad Uddu i Kultur- og Kirkedepartementet. For sistnevntes utredning av Pilegrimsmotivet – et nasjonalt utviklingsprodukt, se pkt. 1.5.2.

1.3.4.1 Hos Riksantikvaren

Fra Riksantikvaren møtte Linda Veiby (vår kontaktperson), seksjonssjef for kirkelige bygg, Ulf Holmene, og seksjonssjef arkeologi.

Vår delegasjons spørsmål v/ Biskopen: Hvor står denne saken hos RA? Har vi støtte og forståelse for at det skal bygges et senter på angitt plass ved siden av kirka? Hva forventes det av arbeidsgruppa i Røldal for at et svar skal kunne gis?

Riksantikvaren: RA jobber for at man skal bruke kulturminnene til å fortelle historien på nytt til nye mennesker. Fastholde og forsterke en viktig del av historien. Videreføre og ta opp igjen tradisjoner. RA ønsker å finne en løsning i Røldal på en bærekraftig måte i forhold til de verdier man vil ta vare på. Bevare kirka som solitært bygg og et monument i landskapet.

Utfordringer: Å tilpasse det nye til det gamle - samt det som er under bakken – det er en arkeologisk usikkerhet med i bildet her.
Over bakken: Plasseringen vi har sett oss ut er fornuftig, riktig, den beste, kanskje den eneste mulige.
Under bakken: Det er veldig sannsynlig at det vil bli gjort funn på stedet. ***Aktivitet nr. 1 nå: å avklare det arkeologiske.*** *Det har antakelig ikke vært gjort arkeologiske utgravninger rundt Røldal kirke før. Feltarbeid/ arkeologisk prøvegraving på stedet vi har tenkt oss avtales med fylket og tas på varselstadiet til reguleringsplan.*

Hva om det blir funn? Det er vanlig å søke om dispensasjon hos Riksantikvaren.
Om funnene er eksepsjonelle, må kulturminneverdier avveies mot hverandre.

Planmessighet: Infrastruktur må på plass samtidig i reguleringsplanarbeidet. P-plass, vei.

RA ønsker at dette skal bli realisert! Ønsker nært samarbeid, og at prosjektet oppretter godt samarbeid med hjemfylket.

Kommentar fra Nordtveit, fylkeskultursjef i Telemark fylkeskommune: Legg det primære området inn i omreguleringen, og ta feltarbeidet med en gang (dvs. før frosten i år eller på forsommeren 2009).

Det økonomiske ved feltarbeidet: Kanskje Hordaland fylke vil anse dette som så viktig at feltarbeidet kan bli dekket derfra? Hvis reguleringsplan er lagt ut på høring før feltarbeid tar til, er det formelt kommunen som betaler feltarbeidene. RA har ikke midler til feltarbeid i Røldal.

Fremgangsmåte:
- Dette er et stort prosjekt som må ha systemet på plass – krever en tydelig organisering. Det trengs ***en prosjektgruppe som inkluderer beslutningstakere*** *og planmyndighet (kommune, HFK, kirke...). De organer som kommer til å bli byggherre må sitte i prosjektgruppa. Prosjektet bør defineres innunder en aktør som får momskompensasjon, f.eks. Odda kommune.*
- Kontakte fylkeskommunen om prøvegraving.
- Parallelt arbeid med reguleringsplan – fastsetting av området man skal bruke.
- Hvis funn – utgraving.
- Ikke vedta noe før godkjenning foreligger.
- Evt. funn: dispensasjon eller innsigelse.

Kirkefunksjoner inn i bygget er et poeng for RA. Endringer som i den senere tid har kommet til i liturgi og konfirmantundervisning (gruppearbeid m.m.), gir et fysisk press på kirka som kan minskes ved bygging av et senter.

Utforming av et bygg:
- RA ønsker et så lavt bygg som mulig, og ikke for stort i areal.
- Siktlinjer må opprettholdes. Hvordan man vil oppleve kirka i framtida. God sikt til kirka.
- Vinkle/orientere nybygg mot profane bygg, ikke i forhold til geografisk retning på kirkemur/kirke
- Orientering/plassering av nybygg gir mulighet for aktivitetsrom – ny "kirkebakke" og amfi for et framtidig historisk spel m.m.
- P-plass lagt bak bygg.
- Tenke handikappløsninger helt fra starten av.
- Vær realistiske i arbeid med rom/størrelse.
- Økonomi – romprogram – størrelse – utforming – funksjoner - behov.

Se for øvrig vedlegg 9, Riksantikvarens brev datert 06.10.2008 vedr. plassering av et senter.

1.3.4.2 Hos Per Kvistad Uddu, Kultur- og kirkedepartementet

Fra KKDep. møtte Per Kvistad Uddu, Prosjektleder for Pilegrimsmotivet, og Maria Nordström, Prosjektkoordinator.

Pilegrimsmotivets mandat: Giske ber om utredning – et grunnlagsdokument om nasjonal pilegrimssatsing. "Fornying og utvikling av pilegrimsmotivet". Frist: 1/1 2009.

- Høring i 2009 om forslagene de kommer med
- 1. august 2009 – framlegg
- pilegrimsmotivet inn på statsbudsjettet 2010. Mulig knutepunktfinansiering 60 - 40 (prosentfordeling Staten - Fylkeskommune/kommune).

Uddu involverer nå pilegrimsmiljøene til å komme med konkrete innspill til utredningen. Teksten må være oppdatert og framtidsrettet. Fra oss bør oppgavene til et framtidig senter og et budsjett foreligge i klare fakta/tall.

Uddu: Pilegrimssenteret i Røldal har kommet langt med planene. Flere pilegrimsmiljøer på vestlandet har kommet langt. Et pilegrimssenter i Røldal bør ha regionale funksjoner! Knutepunkt-tenkning. Røldalssenteret bør få et ansvar for pilegrimsregionen, både faglig, åndelig og praktisk (veier etc.), samt opprettholde kontakt mellom de ulike pilegrimsmiljøene. (Aktuelle miljøer: Selje, Suldal, Seljord, Stavanger, Hundorp, Hjerkinn, Kinn...)

Nidarosdomen er målet i Giskes nasjonale plan. Nasjonalt pilegrimssenter vil ligge i Nidaros. Men: alle nasjonale pilegrimsmiljøer skal med i utredningen. Pilegrimssaken har alltid vært åpen, inkluderende og økumenisk i sin natur. Departementet knytter også arbeidet opp mot et internasjonalt nettverk av pilegrimsmiljøer.

Departementet trenger en konkret beskrivelse av nåsituasjonen, utviklingsmuligheter, utviklingsønsker for regionen og en mest mulig konkret tiltaksplan med budsjett. Korte, fokuserte dokumenter, kanskje 3 sider i alt, nøytralt og godt skrevet. Spille inn på E-post, Uddu syr sammen. Frist: innen 3 uker fra møtedato. Dep. sender i retur for kvalitetssikring, men utredningen vil stå for Uddus regning, som en enmannsutredning. Demokratiet kommer inn i høringsrunden.

Kapitler om Røldal – vi må ta med:
- Beskrivelse av tradisjoner og bygg. Kildebelagte ting, bilder, interessante sitater, fortellinger, dikt. Stoff som begrunner og sannsynliggjør Røldal som viktig sted og legger grunnlag for utviklingsdelen – Røldal som pilegrimsmål nr. 2 i landet – med de lengste levende tradisjonene.
- Infrastruktur, veier, vandringer, infomateriell.
- Kompetansesenter med helhetlige oppgaver. Faglig nettverk.
- Åndelige verdier, refugium.
- Aktiviteter, herunder pilegrimsstevne, kulturtiltak m.v.
- Stillinger. Pilegrimsprest, infomedarbeider, merkantil, kompetanse for faglig utvikling langs leden. (Blir forslag om 7-8 pilegrimsprester i Norge.)
- Veien fra Telemark trenger flere overnattingssteder og servering. Tilrettelegging for bruk av veiene. Utvikling av nye leder. Følgebil.

Bestilling til oss – ønskede innspill:

1. *Psykiatrivandring. Ansvar: Telemark.*
2. *Pilegrimsprest – hva ønsker Bjørgvin bispedømme.*
3. *Telemark og internasjonalisering. Ansvar: Telemark.*
4. *Status for veien. Ansvar: Telemark/Røldal?*
5. *Kultur, pilegrimsstevne, arrangementer, tenkning rundt vandreprosjekt, samtaler, bønn, kirkelige handlinger.*
6. *Reiseliv. Ansvar: Røldal/Odda?*
7. *Senter, Røldal/kirka. (+ bygda, næring, innhold i senteret). Ansvar: Røldal/Odda.*

8. *Økonomi – budsjett (helst på hvert punkt)*
9. *DKS samt konfirmantarbeid. Ansvar: Røldal/Odda.*

1.4. Oppsummering, aktiviteter i 2008

- Revitalisering av prosjektet gjennom treff mellom daværende biskop og ordfører i Odda, Gard Folkvord, med vandring under Pilegrimsstevnet 2008.
- Møter med KKD og RA
- Innspill til stedsanalyse
- Omfattende arbeid med materiale til Kvistad Uddus rapport
- Ny styringsgruppe for prosjektet opprettet
- Starten på et hovedprosjekt inntrådte ved vedtak i kommunestyret og opprettelse av styringsgruppe i OK-sak nr. 093/08.
- Utkast til romprogram ved Urban Rabbe arkitekter AS i september 2008.
- Møte med Teknisk avd. angående områderegulering.
- Flere orienteringer i politiske organ – kommunestyret i november.

Prosjektansvarlig i november 2008, Gunvor Øvregård, presenterte visjonene for et pilegrimssenter slik for kommunestyret:

Målsetjingar (for senteret):

- *Lokalt: Vera eit aktivt knutepunkt i bygda / kommunen med fokus på åndelege verdiar. Fungera inkluderande og opnande.*
- *Vera eit regionalt kontakt- og kompetansesenter for pilegrimsvandring, med koordineringsansvar for tilretteleggjing av veinett og vandringar i området Hordaland-Telemark-Rogaland-Agder.*
- *I nasjonalt perspektiv: kompetansesenter for sjukevalfart og votivgåve-tradisjonar knytt til denne, frå lokale til internasjonale.*
- *Auka besøket til Røldal og auka utbyttet til kvar besøkjande til kyrkja.*

1.5 Aktiviteter i 2009

I løpet av 2009 befestet prosjekt Pilegrimssenter i Røldal seg som et sterkt samarbeid mellom Odda kommune, Bjørgvin bispedømme, Hordaland fylkeskommune og de lokale aktørene i Røldalsbygda. Prosjektets styringsgruppe var velfungerende, og håndterte mange ulike saker.

I 2009 ble det gjennomført et folkemøte om prosjektet, status og planer så langt. Prosjektdeltakerne hadde utstrakt kontakt med andre pilegrimsmiljøer i landet. Engasjementet for Røldals sak var stor: flere biskoper skrev støtteerklæringer for Røldal som pilegrimsmål i 2009.

Styringsgruppa for prosjektet var slik sammensatt:

* PA: biskop emeritus Ole D. Hagesæther. Bisitter for bispekontoret, med kontakt opp mot eksisterende bispedømme: stiftsdirektør Helge Taranrød, senere erstattet med kulturrådgiver Inger Marie Stoveland.
* PL: Liv Eirill Evensen, Odda kommune: skrive- og saksbehandleransvar. Ikke stemmerett.
* Representerer Odda kommune: ordfører Gard Folkvord.
* Representerer Røldal: Gunvor Øvregård og sokne- og pilegrimsprest Arne S. Nataas.
* Hordaland fylkeskommunes politiske representant: Toralv Mikkelsen. Bisitter: fylkeskonservator Per Morten Ekerhovd.

Resten av den opprinnelige prosjektgruppa i Røldal ble benyttet som diskusjonsforum for styringsgruppa.
Bisitterne hadde ikke stemmerett.

1.5.1 Styringsgruppas arbeidsbeskrivelse

Drive forprosjektet fram mot en begynnende realisering av pilegrimssenterplanene (ny organisasjonsform). Kvalitetssikre de løsninger forprosjektet har kommet fram til. Arbeide med finansiering og planlegging av et pilegrimssenter, et nybygg ved Røldal stavkirke. Styringsgruppa har opprettet undergrupper for utredning av spesifikke problemstillinger, i alt fem grupper.

1.5.2 "På livets vei"

Tidlig i 2009 kom den ventede pilegrimsutredningen «På livets vei. Pilegrimsmotivet –et nasjonalt utviklingsprosjekt» fra Kultur- og Kirkedepartementet utredet ved Per Kvistad Uddu. Prosjekt pilegrimssenter i Røldal hadde lagt ned et stort arbeid i forhold til forespurte innspill; først for å bli sett i utredningen, så for å gi høringssvar til selve utredningen.

I utredningen ble Røldal omtalt som ett av åtte regionale pilegrimssentre, og med statlig prosentvis finansiering (På livets vei – pkt 23.2.5/ s.160f).

Videre er det skrevet i utredningen:
«Et regionalt pilegrimssenter i Røldal må være et kontakt- og kompetansesenter for pilegrimsvandring på Vestlandet, med koordineringsansvar for veiruter og vandringer. I et nasjonalt perspektiv kan man utvikle og ta ansvar for sykevalfarten og votivgavetradisjonen i Røldal som et særtrekk som kan løftes fram i historieformidlingen og identitetsskapningen rundt pilegrimssenteret.
Pilegrimssenteret vil også ha en lokal betydning for innbyggerne, som et aktivt knutepunkt for åndelige verdier.»

Videre heter det bl.a.:
«*Pilegrimssenter*, det opprettes et regionalt pilegrimssenter i Røldal, med utgangspunkt i den lokale prosjektplanen. Senteret legges inn i det nasjonale nettverket, og bygger på de lokale utviklingsplanene som er under utvikling.» (utredningen s. 164f).

I mars ble det skrevet høringsuttalelser fra Odda kommune, styringsgruppa ved prosjektansvarlig - og flere ulike organ med tanke på Røldal som pilegrimsmål.

Dette skriver Odda kommune ved ordfører i sin høringsuttalelse 25. mars 2009:

"Det nasjonale fokuset på pilegrimsmotivet har hjulpet Odda kommune og Røldal med å få fortgang i egne prosesser.
I tiden etter det gjennomførte møtet mellom Odda/Telemark og departementet i oktober 2008, har Pilegrimssenter i Røldal blitt formelt opprettet som et kommunalt prosjekt, med styringsgruppe, prosjektleder og prosjektansvarlig. Det legges fortsatt stor vekt på lokal forankring, med 2 representanter fra Røldal, og en lokal dialoggruppe bestående av medlemmer fra den tidligere forprosjektgruppa. Prosjekt Pilegrimssenter i Røldal har fått driftstilskudd fra kommune og fylkeskommune i 2009, og det er utarbeidet en handlingsplan for 2009, hvor vi har hovedaktiviteter som arkeologisk prøvegraving, nordisk samarbeid og konkluderinger i tidligere utredete saker som arealbehov, romprogram og organisasjonsform.

Merknader til utredningen:

1. Først av alt er Odda kommune tilfreds med å se Røldals foreslåtte posisjon i utredningen, som ett av 8 sentra i landet av regional karakter. Røldal har en lang og spennende historie som pilegrimsmål, og den gamle stavkirka vår vekker undring og ettertanke, også hos moderne mennesker. Røldal har en særegen votivgavetradisjon, og vi er så heldige at vi har fått beholde den gjenstanden som var hovedmålet for sykevalfarten til Røldal – det undergjørende krusifikset.

2. Vi merker oss at det foreslås et samarbeid mellom det regionale senteret i Røldal og Selje som pilegrimssted. Vi kan støtte opp under en slik ordning, om dette er noe Selje ønsker selv.

3. Med tanke på Røldals situasjon bør disse tingene spesielt presiseres i rapporten:
a. Prosjekt Pilegrimssenter i Røldal dreier seg om å reise et nybygg ved Røldal stavkirke, et "materielt" pilegrimssenter, som skal huse ulike funksjoner. Pr. i dag har ikke Røldal en bygning til formålet, men har et lengre planarbeid bak seg med tanke på det konkrete nybygget, som er beregnet til oppføring i 2014.

b. Pilegrimssenterprosjektet i Røldal har en historikk i et forprosjekt hvor de tre elementene kirke, kommune/museum og reiseliv har vært likestilt i prosessen, og sammen sett på arealbehov, sambruk og nødvendige funksjoner i et senter. Dette er en del av den lokale forankringen til prosjektet, og Odda kommune håper at den innarbeidete tredelingen rundt eierskap/drift også vil kunne benyttes i framtiden, etter at oppretting av et nasjonalt pilegrimsprosjekt har funnet sted. Odda kommune er, med denne historikken som bakteppe, usikker på om et pilegrimssenter i Røldal bør overtas av Opplysningsvesenets fond, slik rapporten foreslår for pilegrimssentrene.

c. Odda kommune ønsker at det skal være rom for utforming og bruk av et eget pilegrimsmerke, et eget pilegrimsdiplom m.m., for å ta vare på lokal egenart, og for å styrke identitetsbyggingen rundt et pilegrimssenter i Røldal. Tilsvarende for de andre pilegrimsmålene.

4. Odda kommune støtter framlegget til stillinger og drift lagt til Røldal i årene som kommer. Kommunen er imidlertid også interessert i å få kjennskap til i hvilken grad en kan vente seg

nasjonal medvirkning og støtte når senteret skal reises og driftes, etter at rapportens virketid er omme.

5. Det bør kanskje ikke legges for stor vekt på kriterier og lovregulering rundt vandringer og veier, noe som vil kunne ta fokus bort fra det frie og bekymringsløse, åpne og inkluderende som ligger i pilegrimsbevegelsens natur. Veiene ligger der for den som vil vandre, og en bør være varsom med å definere hvem som fyller gitte krav til å være ekte pilegrimer, og hvem som ikke gjør det.

6. Odda kommune støtter målsetninger og virkemidler for den nasjonale pilegrimssatsingen slik de er framsatt for øvrig. Rapporten gir et spennende bilde av hvordan framtiden til pilegrimsmiljøene i Norge vil kunne bli, og vi ser fram til å bidra med arven fra Røldal.

7. Odda kommune er kjent med at det også vil bli innsendt høringsuttalelser med hovedfokus på Røldal fra flere offentlige organer."

Etter høringsrunden inviterte Kultur- og Kirkedepartementet til konferanse i Trondheim 3. august for å offentliggjøre utredningens endelige handlingsplan. Her var Røldal (og Stavanger) utelatt som regionssentre. Det var Pilegrimsleden – Oslo til Nidaros – som i første rekke skulle løftes frem.
Dermed gikk prosjekt Pilegrimssenter i Røldal inn i en ny arbeidsøkt utover høsten med kontakt med ulike instanser for å løfte fram Røldal. Som forvalter av et så viktig pilegrimsmål i landet ville ikke prosjektet stoppe opp etter nesten ti års arbeid.
Fra flere hold har det i ettertid blitt stilt spørsmål ved utredningens definisjon/ konkretisering av uttrykket "nasjonalt utviklingsprosjekt".

1.5.3 Pilegrimsarbeidet lokalt i Røldal og i Vest-Telemark

For vel 10 år siden tok Ragnvald Christenson i Edland initiativet til å lete frem den gamle ferdselsveien gjennom Vest-Telemark, og få merket den helt frem til Røldal. Helt fra starten av ble det lagt vekt på at dette måtte være fundamentert i et lokalt engasjement – og dugnadsbasert. Historielagene i Vest-Telemark tok på seg det organisatoriske ansvaret. Røldal sokneråd inngikk i denne arbeidsgruppa. I den videre utviklingen ble også pilegrimsvandringer til Røldal innbefattet. Den første organiserte pilegrimsvandringen gjennom Vest-Telemark til Røldal ble arrangert i 2003. Fra 2005 til 2010 ble prosjektleder ved Vest-Telemark Museum, Una Høydal frikjøpt fra sin stilling ved museet 3 måneder årlig for å være prosjektleder for organiserte pilegrimsvandringer fra Seljord til Røldal. I prosjektlederstillingen inngikk også noe arbeid med å organisere den videre utviklingen av vandringsleden.

Arbeidet med veien og vandringen som nå er organisert under logoen Pilegrimen har nådd sitt metningspunkt hva angår å i stor grad bli drevet på frivillighet. Pilegrimen har derfor løftet prosjektet fram for Telemark fylkeskommune som har gitt økonomisk tilskudd på kr. 900.000 under forutsetning av fullfinansiering til profesjonalisering av

Arkeologisk prøvegraving høsten 2009. Foto: Terje Blaker.

1.5.5 Arbeidsgrupper

Arbeidsgruppene som ble opprettet for spesifikke utredningsoppgaver kom godt i gang i 2009. Arbeidsgrupper: 1. Organisasjonsform og vedtekter, 2. Arealbehov og romprogram, 3. Pilegrimsmerke, 4. Kopi av Røldalsgjenstander, 5. Billedspill.

Noen av oppgavene viste seg å ha større behov for "tankens utvikling", som f. eks. utformingen av et pilegrimsmerke/symbol for senteret. Arbeidet med organisasjonsform, vedtekter og arealbehov tok også lengre tid enn først antatt. En startet opp et bredt utredningsarbeid i arbeidsgruppene, men snevret siden inn igjen virkefeltet til å gjelde primæroppgavene til prosjektet.

Åpent folkemøte i Røldal i januar 2009

1.6 Aktiviteter i 2010

- Prosjektet konsentrerte seg om å få ferdig et arkitektkonkurransegrunnlag, og å få gjennomført nødvendige utredningsoppgaver for å utforme et slikt dokument.
- Styringsform for det framtidige selskapet ble i 2010 vedtatt: AS.
- Vedtektene for Pilegrimssenteret i Røldal AS ble vedtatt i oktober 2010 (med påfølgende revidering senere år).
- En hydrogeologisk undersøkelse ble foretatt på den aktuelle tomta.

1.6.1 Arkitektkonkurransegrunnlag og folkemøte

Et folkemøte ble avholdt i mai 2010. Arkitekt Sondof Rabbe bidro her med presentasjon av arkitektkonkurransearbeidet. I etterkant av folkemøtet ble det arrangert en navnekonkurranse – "Hva skal senteret hete?" Denne ble annonsert i lokalavisa, og fikk god oppslutning, med mange kreative forslag til navn. Gruppa endte til slutt på navnet "Selskapet Pilegrimssenteret i Røldal AS" (SPiR).

Utkastet til arkitektkonkurransegrunnlag ble sendt til vernemyndighetene for uttale mot slutten av året.

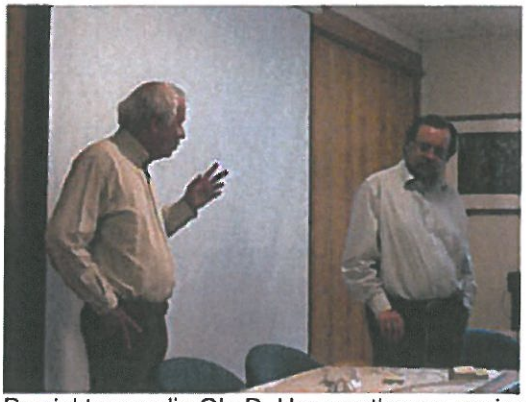

Prosjektansvarlig Ole D. Hagesæther og seniorrådgiver Per-Otto Gullaksen fra FAK-dep. på folkemøte i Røldal mai 2010

1.6.2 Romprogram – høring

I tilknytning til arbeidet med romprogram ble det innhentet høringsuttalelser fra lag/samarbeidspartnere som ville bli berørt av romplanen, inkludert Odda kirkelige fellesråd som framtidig leietaker i bygget.

1.6.3 Billedspill

Arbeidsgruppas ønskede spesifikasjoner for selve billedspillsalen ble overlevert arkitekt og innarbeidet i romplanen og deretter i konkurransegrunnlaget.

1.6.4 Kontakt med grunneier

Det ble gjennomført foreløpige samtaler og et drøftningsmøte med grunneier om kjøp av tomt. En intensjonsavtale om kjøp kom ikke på plass.

1.6.5 Hydrogeologisk prøvegraving

Grunnundersøkelser utført i 2010: hydrogeologi.
Asplan Viak AS v/Per Kraft konkluderer i sin rapport (vedlegg 10):

> **Vurdert ut fra observerte grunnvannsnivåer og antatt flomnivåer i Storelva, kan det forventes at grunnvannsnivået i øvre del av planlagt utbyggingsområde kan gå opp til ca kote 386. Dersom det skal etableres et golvnivå på kote 385,3 i dette området, vil det derfor være behov for tiltak for å senke grunnvannet eller for å hindre grunnvannsinntregning.**

Det blir videre foreslått en rekke tiltak for å hindre grunnvannsinntrengning i et byggeprosjekt.

Hydrogeologiske undersøkelser. Foto: Gunvor Øvregård.

1.6.6 Pilegrimsmerke

Arbeid med evt. kopier av gjenstander fra Røldal stavkirke og et pilegrimsmerke ble utsatt med tanke på framtidig organisasjon. Logo / merke for pilegrimsvegen fra Telemark er utarbeidet og eid av organisasjonen "Pilegrimen" i Vest-Telemark, og er stilt vederlagsfritt til disposisjon for Pilegrimssenter i Røldal. Det er mulig at dette merket vil kunne brukes til merking av alle veier til Røldal, og også kunne benyttes som pilegrimsmerke.

Det eksisterende merket for "Pilegrimsvegen til Røldal".

1.6.7 Kontakt med fagmiljøer og departement

Universitetet i Bergen, representert ved en tverrfaglig forskergruppe fra det humanistiske fakultet, besøkte Røldal stavkirke og prosjekt Pilegrimssenter 01.12.10. Gruppa forsket

på stedsidentitet og regionsutvikling, og var i denne sammenheng interessert i tankene rundt pilegrimsarbeidet lokalt og regionalt.

Pilegrimsvandringene til Røldal, og prosjekt pilegrimssenter, var gjenstand for et masteroppgavearbeid i 2010 (Monica Smørås, Region og regionalisering, UiB). Mange av prosjektdeltakerne ble intervjuet, og fokus lå her på den enkelte aktørs ståsted for å delta i prosjektet.

Seniorrådgiver Per-Otto Gullaksen fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet tipset styringsgruppa om at pilegrimssenteret/bygdemuseet kunne ha en økonomisk fordel av å inngå i en konsolidering med en annen enhet, nær eller fjern. En eventuell saksutredning ble overført til Odda kommune og styret for Røldal bygdemuseum. Styringsgruppa valgte å ikke gå videre med arbeidet, men overlate disse avklaringene til den framtidige organisasjonen.

St. Olav fra Røldal stavkirke. Bergen museum. Foto: Liv Eirill Evensen

1.6.8 Arbeidsgrupper med ulike utredningsoppgaver – status ved utgangen av 2010

Arbeidsgruppe / tiltak	Deltakere i arbeidsgruppa	Status
1. Organisasjonsform OG **Vedtekter**	1. **Gard Folkvord** 2. Toralv Mikkelsen 3. Arne S. Nataas 4. Ekstern juridisk bistand 5. Oddbjørn Lynghammer	**Utført.** Vedtak: AS **Utført.** Vedtektene er vedtatt. Aksjonæravtalene er under sluttføring i desember 2010 og januar 2011. Forventes vedtak i februar.
2. Arealbehov og **romplan**	1. **Arne S. Nataas** 2. Liv Eirill Evensen 3. Lars O. Seim 4. Sondof Rabbe	**Utført.** Romplanutkastet er ferdig, og innarbeidet i arkitektkonkurransegrunnlaget.
3. Pilegrimsmerke	1. **Svein Gjørv** 2. Arne Nataas 3. Dagny Erdal Seim 4. Gunvor Øvregård	Utredning startet opp. På vent – utenfor primært mandat. **Det er en mulighet for at pilegrimsmerket som vil bli overført fra Vest-Telemark museum vil dekke dette behovet.**
4. Kopi av Røldalsgjenstander	1. **Gunvor Øvregård** 2. Liv Eirill Evensen 3. Per Morten Ekerhovd 4. Margit Gjørv	Nedprioritert i 2010 – utenfor primært mandat. Oppgaven kan evt. overføres til AS-et, med anbefaling til prioriteringer fra styringsgruppa
5. Billedspill	1. **Liv Eirill Evensen** 2. Ole D. Hagesæther 3. Gunvor Øvregård 4. Dagny Erdal Seim	Ønskede spesifikasjoner for billedspillsalen overlevert arkitekt. **Bestillingen av billedspillet må skje etter lov om off. anskaffelser og først ved sikkerhet om finansiering.** Oppgaven kan evt. overføres til AS-et, med føringer på innhold og stil/form fra styringsgruppa.

1.7 Aktiviteter i 2011

I 2011 lå hovedvekten av prosjektets arbeid og ressursbruk på følgende saker:
- Gjennomføring av en åpen arkitektkonkurranse
- Innhenting av en driftsanalyse (Norconsult) med påfølgende avklaringsspørsmål
- Sluttutforming og høring av vedtekter og aksjonæravtaler.

1.7.1 Arkitektkonkurransen

Arkitekt Sondof Rabbe tok på seg oppdraget med å utforme konkurransegrunnlaget. Det ble nedlagt et stort arbeid i å samle relevant informasjon til en fyldig og dekkende beskrivelse av det som ville bli en arkitektkonkurranse åpen for EØS-området.

En jury ble sammensatt, bestående av:
- Ole D. Hagesæther (juryleder)
- Gunvor Øvregård (styringsgruppemedlem)
- Alma Oftedal (NAL)
- Grete Jarmund (NAL)
- Arne Smedsvig (NAL – landskapsarkitekt)

Sondof Rabbe fungerte som jurysekretær, mens Norske Arkitekters Landsforbund ved Per Rygh var konkurransefunksjonær.

Følgende kriterier for konkurransebedømmingen ble gitt av juryen:

"Juryen vil bedømma dei innleverte utkast i høve til følgjande hovedkriterier:

- utforming som tek ærbødig omsyn til kyrkja, og samtidig har sin eigen karakter som byggverk

- utforming som svarar til dei klimatiske forholda

- ivaretaking av Riksantikvaren sine premisser

- oppfylling av romprogram med omsyn til areal, sambruk og økonomi

- ivaretaking av funksjonar i høve til fleirbruk

- gjennomførbarhet med god og solid materialbruk og detaljering innafor normale kostnadsrammer for kulturbygg, vurdert foreløpig til 25 – 30 mill NOK."

Juryarbeidet tok til med oppstartsmøte i juni 2011, og bedømmingen ble avsluttet i februar 2012 med offentliggjøring av vinnerutkastet. Alle de 182 innkomne forslagene til konkurransen ble vist i en åpen utstilling på Røldalsgarasjen i november 2011. Dette var det fjerde største antallet innkomne forslag i en norsk arkitektkonkurranse noensinne, så interessen for prosjektet var enorm.

Det er vanlig å regne at hver arkitekt / hvert arkitektfirma som deltar i en konkurranse, bruker ca. 200 timer på å utforme utkastet. Det betyr at det samlede arkitektmiljøet har brukt rundt 36.400 timer på denne konkurransen. Dette utgjør vesentlige fagressurser, og en stor grad av oppmerksomhet rundt et pilegrimssenter i Røldal. Omregnet i kroner og øre er innsatsen for å tegne et pilegrimssenter i Røldal oppe i flere titalls millioner kroner.

1.7.2 Driftsanalysen

Gjennomføring av en analyse av markedskonseptet rundt pilegrimssenteret ble bestilt gjennom konsulentfirmaet Norconsult i Odda, og gjennomført med en fyldig rapport som resultat (vedlegg 3). Rapporten peker på behovet for å tenke inntjening hele veien. Etter gjennomgang i styringsgruppa ble det stilt noen oppfølgingsspørsmål til Norconsult, og svar på disse ble levert Odda kommune i en tilleggsrapport (vedlegg 4). Se for øvrig kapittel 2, "Styringsgruppas hovedkonklusjoner".

1.7.3 Arbeid med vedtekter og aksjonæravtaler

Utformingen av vedtekter og aksjonæravtaler har vært behandlet gjennom flere år. Etter flere juridiske gjennomganger ble dokumentene sendt ut på høring 22. juni i 2011. Det kom inn 4 høringsuttalelser, og disse ble behandlet i styringsgruppa i oktobermøtet. Hordaland fylkeskommune leverte ikke uttalelse ved høringen, men ønsket å ta et generelt standpunkt til videre involvering ved politisk behandling.

1.7.4 Arbeid med grunnervervelse

Det ble gjennomført flere drøftningsmøter med grunneier, to av disse etter valget. Saken er p.t. ikke avklart.

1.8 Aktiviteter i 2012

1.8.1 Juryarbeidet ble avsluttet i februar 2012 med annonsering av vinner og premieutdeling.

1.8.1.1 Pressemelding fra juryformannen 14.02.12

Erfarne arkitektar vann konkurransen om nytt pilegrimssenter ved stavkyrkja i Røldal. Det har vore knytt stor spenning til kven som kom til å vinna arkitektkonkuransen for det planlagde pilegrimssenteret ved Røldal stavkyrkje. Slik konkurransen har vore utlyst, har arkitektar frå store delar av Europa kunna delta. Responsen har vore overveldande: Det kom inn 182 utkast frå inn- og utland!
Då navnekonvoluttane vart opna, viste det seg at Arkitektfirmaet Lund og Slaatto hadde gått av med seieren. Det betyr at senteret har fått ein svært solid vinnar: Norges bank, Veritas, Kulturhuset i Stavanger og vernebygget over domkirkeruinene i Hamar har alle same arkitektane.
Slik bygninga er teikna, legg ho seg lågt i terrenget, med tilnærma flatt tak, tre sider og opent fokus mot stavkyrkja. Utkastet maktar å møte behova frå svært ulike brukargrupper: Dette skal vere pilegrimane sin endestasjon og her skal turistane få nødvendig oppfølging. Også soknet, museet og reiselivet vil få rom her.
Vinnarpremien er på kr. 300.000. Senteret er kostnadsrekna til rundt 30 millionar kroner. Prosjektarbeidet er sett i gang av Odda kommune. Hordaland fylkeskommune har så langt støtta prosjektet med 2 millionar kroner.
Premieutdelinga fann stad ved ei open tilstelling i Røldal tysdag 14.februar der representantar for vinnarane var til stades. Det vart og delt ut ein 2.premie (Trodahl arkitekter, Stavanger - 125.00) og ein 3.premie (LBJAS akitektur og landskap – Bergen -75.000.) .

Prosjekt "Pilegrimssenter i Røldal" ble vedtatt avsluttet på møte 24. april 2012.
Gruppa besluttet videre at det skulle sendes et brev til den tverrdepartementale gruppa som arbeider med den nasjonale pilegrimssatsingen hvor statlig engasjement for Røldal som pilegrimsmål etterlyses. Dette brevet er sendt av ordfører John Opdal.

1.8.2 Sluttvedtaket:

Sluttvedtak i styringsgruppa for prosjekt pilegrimssenter i Røldal – møte 24. april 2012

Kommuneplanens samfunnsdel sier, i kapitlet Reiselivssatsing, Aksjoner:

"Formidling av kunnskap og opplevelser knyttet til Røldal stavkirke og pilegrimsvandringene som viktige deler av reiselivsproduktet Røldal."
Og:
"Pilegrimssenter – etablere et dokumentasjonssenter/museum for pilegrimsvandringer til Røldal stavkirke."
Odda kommunestyre, 13.09.2006.

Mandat, forprosjektet:
Utarbeiding av framlegg til vedtekter og selskapsform / eigedomsstruktur – evt. og framlegg til fysisk lokalisering inkl. avvegingar i høve til kyrkje / kyrkjegard, romprogram / funksjonsfordeling evt. og i høve til planverk som reguleringsplan.
Odda kommune disponerer arbeidskraft til denne fasen gjennom etablerte stillingar og evt. ved konkrete løyvingar. I denne fasen held prosjektgruppa/ referansegruppa fram slik den er samansett.
Når dette er utgreidd går saka via komite (-ar) til kommunestyret. Med eit stadfestande vedtak i kommunestyret vert det så gjennomført eit formelt skipingsmøte av pilegrimssenteret og etablert eit formelt styre i samsvar med vedtekne vedtekter og målsetting.

Forprosjektet ble avsluttet ved opprettelse av et hovedprosjekt i Odda kommunestyre høsten 2008.

OK-sak nr. 093/08. Pilegrimssenter i Røldal. Oppstart av hovedprosjekt for realisering av et nybygg ved Røldal stavkyrkje.
Vedtak:
Pkt 1 – 5 vart samr. vedteke
Vedtaket er:

1. Odda kommunestyre støtter aktivt opp om arbeidet med et pilegrimssenter i Røldal som et viktig nærings- og kulturprosjekt.
2. Odda kommunestyre anser med dette forprosjektets arbeid som ferdigstilt, og at hovedprosjektet kan igangsettes.
3. Den foreslåtte, og anbefalte, plasseringen av et pilegrimssenter i Røldal, og infrastruktur rundt dette, blir sentrale elementer i arbeidet med en reguleringsplan for Røldal sentrum.
4. Det tilrettelegges for oppstart av den nødvendige, arkeologiske prøvegravingen på den aktuelle eiendommen i regi av Hordaland fylkeskommune.
5. Odda kommunestyre stiller en fagressurs tilsvarende 30 % stilling til disposisjon for det videre arbeidet med pilegrimssenter i Røldal.

Fra samme saksutredning, OK-sak nr. 093/08 :
"Et hovedprosjekt vil sette sammen en ny arbeids-/ styringsgruppe som inkluderer tunge beslutningstakere fra feltene kirke og kommune, og med representanter fra bygda for å sikre en fortsatt lokal forankring. Fylket vil inviteres med som observatør.

"Pilegrimssenter i Røldal" må være en egen, juridisk enhet som kan stå som søker og økonomiansvarlig. Forprosjektgruppa har tidligere sett seg ut styringsformen AS som den best tjenlige. Ved overgangen til hovedprosjektet vil den nye arbeids-/styringsgruppa få i oppgave å kvalitetskontrollere både forslag til vedtekter slik de foreligger pr. d. d., samt styringsform. Hovedprosjektet vil også få ansvar for det endelige utkastet til romprogram og funksjonsfordeling, samt finansiering."

Styringsgruppa for prosjekt pilegrimssenter anser at eget mandat er fullført, og vil med dette levere fra seg resultatet etter mange års arbeid til Selskapet Pilegrimssenter i Røldal AS via Odda kommune, som sluttbehandler.

Oppgavene som er utført, er i hovedsak disse:
- Navn på senteret vedtatt: **Selskapet Pilegrimssenter i Røldal AS (SPiR).**
- Godkjenning av valg av tomt/plassering av et senter innhentet hos Riksantikvaren

- Utarbeidelse av et romprogram for senteret
- Utarbeidelse av vedtekter
- Utarbeidelse av aksjonæravtale
- Utarbeidelse av en driftsanalyse
- Arkeologisk prøvegraving av tomten
- Hydrogeologisk prøve av tomten
- Utarbeidelse av konkurranseprogram for åpen arkitektkonkurranse
- Gjennomføring av arkitektkonkurranse inkl. juryering og kåring av vinner, 2. premie, 3. premie og utvalgte utkast for hedrende omtale.

Økonomisk er dette arbeidet muliggjort ved tilskudd fra Hordaland fylkeskommune og Odda kommune.

Styringsgruppa anser med dette sitt arbeid som avsluttet, og fratrer sine verv. Styringsgruppa forutsetter at Odda kommune tar de nødvendige skritt for å opprette et aksjeselskap som kan føre arbeidet videre.

Viktige oppgaver vil være:

- Å ta de nødvendige juridiske grep for at AS-et blir opprettet, inkludert politisk forbehandling i Odda kommunestyre og oversendelse av vedtak til Hordaland fylkeskommune
- Å regulere området ved Røldal stavkirke til pilegrimssenterformål
- Å fullføre oppgaven med å sikre seg nødvendig tomteareal
- Å overføre restmidler fra prosjektperioden til AS-et for fullføring av arbeidet med å reise et pilegrimssenter ved Røldal stavkirke.

Enstemmig vedtatt

Odda, 24.04.12

Ole D. Hagesæther
Prosjektansvarlig

Liv Eirill Evensen
Prosjektleder

Gunvor Øvregård
Styringsgruppemedlem

John Opdal
Styringsgruppemedlem

Arne Nataas
Styringsgruppemedlem

Toralv Mikkelsen
Styringsgruppemedlem

1.9 Økonomi i kommunal prosjektperiode 2008-2012

Prosjektet har fått årlig støtte fra Hordaland fylkeskommune (ved budsjettsøknad) i årene 2009-2012:

2009: 500.000
2010: 500.000
2011: 550.000
2012: 400.000

I tillegg har Odda kommune avsatt kr. 100.000 til prosjektet i årene 2009-2011.
I 2010 fikk prosjektet Liv og Lyst-midler, kr. 20.000.

Styringsgruppa har vedtatt disponering av midler pr. år, og restmidler har vært overført underveis. En nøktern disponering av midler bidro i stor grad til fullfinansiering av arkitektkonkurransen i 2011-2012, og en har på sikt spart opp midler til dette store, økonomiske løftet.

Hovedutgiftsposter i 2008:
Utbetaling fra forprosjektet på kr. 75.000 til Sondof Rabbe for konsulentarbeid.
Reisevirksomhet høsten 2008 i forbindelse med revitalisering av prosjektet – møter i Oslo og Bergen.

Hovedutgiftsposter i 2009:
Konsulentutgifter for arkitektarbeid med romprogram, støtte til Røldal sokneråd for markedsføring av Røldal stavkirke, reise, opphold og kost i forbindelser med møter og deltakelse ved konferanser.
Beregnet restbeløp ved skriving av årsrapport 2009 var kr. 475.000. Restmidler ble overført til 2010.

Hovedutgiftsposter i 2010:
Utarbeidelse av arkitektkonkurransegrunnlaget, utførelse av hydrogeologisk prøvegraving, støtte til prosjekt Pilegrimsvegen til Røldal
Restmidler i prosjektet pr. januar 2011 var ca. kr. 830.000. Restbeløp ble overført til 2011-aktivitetene.

Hovedutgiftsposter i 2011:
Driftsanalysen og arkitektkonkurransen (honorar jurymedlemmer, konkurransesekretær og NAL). Lokale ved utstilling.

Hovedutgiftsposter i 2012:
Avslutning av arkitektkonkurransen, premiering. Modell, Lund + Slaatto. Særtrykk NAL.

Restbeløp i prosjekt 12804 Pilegrimssenter er ved rapportskriving om lag kr. 500.000.

Styringsgruppa har i møte 24.04.12 bevilget kr. 40.000 som bidrag til pilegrimsstevnene i juli 2012 og 2013. Før endelig avslutning er det planlagt en middag der styringsgruppa møter sitt nettverk, kontaktpersoner som prosjektrealiseringen vil være avhengig av i tiden som kommer. Når de siste regningene er betalt, vil det foreligge et udisponert restbeløp på om lag 425.000 kroner. Styringsgruppa forutsetter at beløpet overføres til det fremtidige selskapet og brukes til realisering av prosjektet.

2. Styringsgruppas hovedkonklusjoner

2.1 Organisasjonsform: AS

Prosjektgruppa drøftet allerede i 2006 framtidig organisasjonsform med flere aktører.

- Revisor Nils Magnus Berge redegjorde for konseptene AS og stiftelse i flere omganger våren 2006. Gruppa merket seg spesielt at et AS er fleksibelt med tanke på å innlemme evt. nye interessenter over tid. Også et bortfall av aktører vil ikke være til hinder for en videreføring av et AS. Foreløpig konklusjon 04.04.06: *"Gruppa kan vanskelig se for seg noe annet enn et AS."*

- Oddvar Johan Jensen, kirkehistoriker og daværende ressursperson for prosjektet. Notat fra drøfting med Jensen 24.10.06:

"Moster Amfi er kanskje det som ligner mest på vårt prosjekt i kompleksitet og samarbeidsform. Moster gamle kirke eies av Fortidsminneforeningen. Moster Amfi ble opprinnelig opprettet som en stiftelse, inneholdende utstillinger, museumsbutikk, amfi etc. Forholdet stiftelse – Fortidsminneforening befestet gjennom særavtale, billettinntektene gikk til amfiet. Kapitalen til stiftelsen ble så brukt opp. (...) Nyetablering av Moster Amfi med én eier – etablerte AS som skulle eie. Inne her: Bømlo kommune og Hordaland fylkeskommune. Kirken har fast plass i styret. Utleie av lokaler til de som er brukere."

Advokatfirmaet Rasmussen & Broch leverte en uttalelse om organisasjonsform i 2009, og vurderte her organisasjonsformene AS og stiftelse opp mot hverandre (vedlegg 7).

Da vedtaket om et AS ble fattet i styringsgruppa i 2010, hadde tanken dermed modnet gjennom en periode på ca. fire år. Styringsgruppa konkluderer med at et AS vil være det ryddigste og beste alternativet for et pilegrimssenter i Røldal.

2.2 Vedtekter og aksjonæravtaler

Arbeidet med vedtekter og aksjonæravtaler startet i 2006, og gikk parallelt med avveiningene rundt organisasjonsform. Gruppa utarbeidet utkast til vedtekter, delvis med bakgrunn i vedtekter innhentet fra Moster Amfi AS. Dokumentgrunnlaget ble drøftet med advokat i flere omganger, og i 2011 ble det innhentet skriftlig uttalelse fra advokatfirmaet Rasmussen & Broch ved advokat Øystein Iden Knag (vedlegg 8).

Styringsgruppa bearbeidet dokumentene ytterligere, og sendte vedtekter og aksjonæravtaler ut på høring i 2011. Det kom inn 4 høringsuttalelser. Vedtektene ble noe bearbeidet etter høringsrunden, og vedtatt i styringsgruppa 16.02.12 (vedlegg 1).

2.3 Plasseringen av et pilegrimssenter vest for kirka

Prosjektgruppe / styringsgruppe landet tidlig på en ønsket plassering av et pilegrimssenter vest for kirkegårdsmuren. Begrunnelsen er i hovedsak nærheten til kirka og strukturering av nærmiljøet rundt kirka. Med mangel på en rekke kirkelige funksjoner i Røldal, som venterom for foreldre med dåpsbarn, bårerom og avlastningsrom for utstyr til graveren, blir nærheten en viktig forutsetning for et senter.

Det har ikke vært operert med alternative plasseringer siden 2005. Arkitektkonkurransematerialet befestet plasseringen, og kan vanskelig fravikes i etterkant av konkurransen uten større justeringer og utfordringer. De to grunn-undersøkelsene som er gjennomført muliggjør bygging på stedet. Riksantikvaren har gitt aksept til foreslått plassering (vedlegg 9).

Odda kommune har forhandlet med grunneier i flere omganger, men er i skrivende stund ikke i mål. Dessverre er ikke områdereguleringen klar, slik gruppa forutsatte allerede i 2009. Det vil kunne ta et år å få en områderegulering på plass, som kan regulere tomta til pilegrimsformål og muliggjøre videre utvikling av området. Odda kommune har opsjon på området som brukes til parkering i dag. I tillegg må kommunen sikre seg tomt til senteret, parkering, evt. utendørsareal til aktiviteter, og ikke minst til utvidelse av dagens kirkegård.

2.4 Vinnerutkastet, arkitektkonkurransen

Arkitektene Lund + Slaattos vinnerutkast "Treklang" er ønsket realisert som byggeprosjekt. Styringsgruppas vurdering er at romprogrammet og de ulike funksjonene i bygget er godt ivaretatt av Lund + Slaatto. Med hensyn til størrelse vil det være mulig å justere romplanen, om dette skulle bli nødvendig. Utkastet ble valgt ut blant 182 prosjekter. Se vedlegg 13.

2.5 Aksjekapital og pålydende

Fra vedtektene: *"Aksjekapitalen til selskapet er NOK 200.000 fordelt på 400 aksjar. Kvar aksje er pålydande NOK 500."*

Merk at driftsanalysen til Norconsult tar utgangspunkt i en aksjekapital på kr. 1.000.000, hvor en reduksjon av aksjekapital til 200.000 vil gjøre prosjektet mer sårbart.

2.6 Aksjonærer og styresammensetning

Partene er *"Røldal Sokneråd, Røldal Bygdemuseum, Røldal Reiselivslag, Odda kommune og Hordaland fylkeskommune."* Aksjonæravtalen, vedlegg 2.

Styresammensetning, samme sted:

Selskapets styre skal bestå av 5-9 medlemmer etter generalforsamlingens nærmere beslutning.

> Sokne- og pilegrimspresten i Røldal skal ha rett til å sitte selskapets styre uavhengig av aksjonæravtalens punkt 4. Ved sokne- og pilegrimsprestens fravær, går prosten i Hardanger og Voss inn som representant.
>
> * Røldal Sokneråd utpeker ett styremedlem
> * Odda kommune utpeker ett styremedlem
> * Hordaland fylkeskommune utpeker ett styremedlem
> * Røldal reiselivslag utpeker ett styremedlem
> * Røldal bygdemuseum utpeker ett styremedlem
> * Det øvrige styremedlem velges av generalforsamlingen i henhold til aksjelovens regler.

Hordaland fylkeskommune har så langt ikke tatt stilling til egen deltakelse i styret, dette vil bli gjort i etterkant av behandlingen av politisk sak om prosjektavslutning i Odda kommune.

2.7 Finansiering av et senter

Prosjektet har operert med en finansieringsmodell med fordelingen 60 stat – 20 fylke – 20 kommune. Dette vil naturlig nok forutsette at både stat, fylke og kommune ønsker å bidra, og prioritere dette prosjektets realisering med en byggestart anslått til våren 2014, avhengig av tomteavklaringer og reguleringsplanarbeid.

Om en tar utgangspunkt i driftsanalysens forutsetning på en bygge- og oppstartssum på maksimum 22.000.000, som er et lavt tall sett i lys av arkitektkonkurranseutlysningen (25-30.000.000), vil dette si en investeringskostnad for Odda kommune på minst kr. 4.400.000 i tillegg til kostnad for kjøp av tomt.

Andre finansieringskilder bør også søkes.

2.8 Drift av et senter

Styringsgruppa har i sitt arbeid tatt utgangspunkt i én ansatt, daglig leder ved pilegrimssenteret. Inntektene til senteret vil i hovedsak komme fra leie- og billettinntekter samt butikkdrift. Leietaker er Odda kirkelige fellesråd, og overføring av helårs turistinformasjon bør gi driftstilskudd. Offentlige tilskudd er tenkt inn i etableringen av et senter, ikke til driften, hvor det kan være en utfordring å få offentlige tilskudd. I 2011 bestilte gruppa en driftsanalyse fra Norconsult, som i sin studie har økt bemanningen med en nestleder samt sesonghjelp.

Driftsanalysen fra Norconsult sier i sin oppsummering:

Det er vår meining at Pilgrimsenteret i Røldal kan etablerast og drivast kommersielt dersom fylgjande hovudpunkt vert oppfylde:

- Totale bygge- og oppstartskostnader held seg innafor 22 000 000
- Ekstern finansiering i form av gåver/tilskot kan skaffast på minst 81 %
- 1 (ein) mill NOK i aksjekapital kan skaffast
- 20 000 besøkande første driftsår og at dette vert auka med 5 % kvart år

For å få dette til må det gjennomførast eit krevjande Etableringsprosjekt som skal sikra finansiering, gjennomføra planlegging og syta for oppføring av bygget. Kostnader med etableringsprosjekt er ikkje tatt med i analysane.

Oppsummert vurderer Norconsult "(...) *Pilegrimssenter i Røldal til å være gjennomførbart gitt nødvendig finansiering, etablering av nødvendige besøkstall og god kostnadsstyring.*" Se vedlegg 3.

Etter gjennomgang i styringsgruppa ble Norconsult bedt om å besvare enkelte tilleggsspørsmål for en utdyping av tematikken. Svarene på disse spørsmålene ligger i vedlegg 4.

Billettinntekter til kirka går i dag til Røldal sokneråd. I driftsanalysen er billettinntektene til kirke/senter bakt inn i driftsgrunnlaget. En evt. kompensasjon for sokneråds tap vil føre til reduserte inntekter for senteret.

Spørsmål rundt driften av et senter er med dette ikke fullt ut besvart av prosjektet. Det framtidige selskapet bør ta de siste avgjørelsene og beregningene her basert på driftsanalysen og en realisering av byggeprosjektet – et etableringsprosjekt.

2.9 Arbeid som gjenstår for Odda kommune og den framtidige organisasjonen, jfr. styringsgruppas sluttvedtak og gjennomgangen i denne rapporten

- Regulering av tomt med omgivelser til pilegrimsformål (Odda kommune)
- Odda kommune må sikre seg det nødvendige tomtearealet
- Hordaland fylkeskommune bes avklare sin rolle i det videre arbeidet. Ønsker fylket å delta i en organisasjon, som aksjonær, på annen måte?
- Prosjektkalkyle og finansiering av byggeprosjektet, samt framtidig drift (Den nye organisasjonen)
- Produktutvikling og markedsføring parallelt med vedtatt byggeprosjekt (Den nye organisasjonen)
- Plan for formidling og utstillinger (Den nye organisasjonen). Disse planene må utarbeides parallelt med og innarbeides i ferdige tegninger av bygget.

2.10 Andre elementer i en sluttvurdering

Pilegrimsarbeidet i Røldal sokneråd og i regi av sokne- og pilegrimspresten i Røldal, med organiserte vandringer og arrangementer knyttet til pilegrimshistorien og kirka, er av vesentlig betydning både for prosjektarbeidet gjennom disse årene og for den videre satsingen på Røldal som pilegrimsmål. Det forutsettes at ildsjelene i Røldal fortsetter å brenne for saken, og at det opprettholdes en stillingsprosent i eksisterende prestestilling til pilegrimsarbeidet, som er med på å legitimere arbeidet og fylle et senter med kirkelig innhold.

Styringsgruppa har drøftet en eventuell tematisk konsolidering mellom pilegrimssenteret og for eksempel et annet senter i Norge, men har ikke konkludert i saken. Det har heller ikke Odda kommune ved Røldal bygdemuseum gjort.

Nidaros er i de senere årene blitt fremhevet som det store pilegrimsmålet i Norge. I tiden som kommer vil det være viktig å løfte fram Røldal som et like betydelig valfartsmål gjennom 500 år.

2.11 Takk til

Prosjekt Pilegrimssenter i Røldal har vært et mangeårig arbeid med store oppgaver og avveininger. Det er mange som har hjulpet oss, og flere er allerede nevnt: Hordaland fylkeskommune og Røldal sokneråd, Røldal bygdemuseum og Røldal Reiselivslag. Sistnevnte kom fram med den opprinnelige ideen om et pilegrimssenter i tilknytning til Røldal stavkirke.

Tidligere prosjektleder i prosjekt Pilegrimsvegen til Røldal ved Telemark museum, Una Høydal, har lagt ned et stort arbeid med å fremme Røldal som vandringsmål i prosjekt-perioden.

Takk til fylkeskonservator Per Morten Ekerhovd for langvarig oppfølging av prosjektet.

Takk til biskop emeritus Ole D. Hagesæther, som har bidratt med sin tid og sitt engasjement for å hjelpe Odda kommune og Røldal med å realisere planene om et pilegrimssenter.

Takk til dere alle.

Odda, mai 2012

Liv Eirill Evensen

Prosjektleder i årene 2006-2007 og 2009-2012.

3. Vedlegg

1. Vedtekter
2. Aksjonæravtaler
3. Driftsanalyse, Norconsult
4. Driftsanalyse, tilleggsspørsmål
5. Innspill fra prosjektet til nasjonal pilegrimssatsing, rapporten "På livets vei"
6. Billedspillgruppas oppsummering
7. Uttale fra advokatfirmaet Rasmussen & Broch om organisasjonsform, vedtekter m.m. datert 09.09.09
8. Brev/uttale fra advokatfirmaet Rasmussen & Broch om vedtekter datert 10.03.11
9. Brev fra Riksantikvaren vedr. plassering av et senter datert 06.10.08
10. Hydrogeologisk prøve – rapport fra Asplan Viak i 2010
11. Arkitektkonkurransens utlysning
12. Juryens rapport
13. Vinnerutkast – prospekt "Treklang"